

Bratislava: 18. októbra 2019
Číslo: 9710/2019-1.7/ed
54968/2019

ROZHODNUTIE VYDANÉ V ZISŤOVACOM KONANÍ

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako správny orgán podľa § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a ako príslušný orgán podľa § 3 písm. k) v spojení s § 54 ods. 2 písm. f) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov rozhodlo podľa § 29 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov po vykonaní zisťovacieho konania pre zmenu navrhovanej činnosti **„Farma Stredné Plachtince – odchov nosníc“** navrhovateľa **Babičkin dvor, a.s., J. Kráľa 2661, 990 01 Veľký Krtíš, IČO: 45 538 557**, takto:

Zmena navrhovanej činnosti **„Farma Stredné Plachtince – odchov nosníc“** uvedená v predložennom oznámení o zmene navrhovanej činnosti

s a n e b u d e p o s u d z o v a ť

podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V súlade s ustanovením § 29 ods. 13 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa určujú nasledovné podmienky na eliminovanie alebo zmiernenie vplyvu zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie:

1. vypracovať súbor technicko-prevádzkových parametrov a technicko-organizačných opatrení a predložiť ho na schválenie orgánu štátnej správy ochrany ovzdušia;
2. eliminovať zdroje prašnosti pri skladovaní a skládkovaní prašných materiálov najmä počas suchého obdobia;
3. zabezpečiť celý chod farmy tak, aby nedošlo k nežiadúcemu úniku nebezpečných látok do pôdy a vody v danom území;
4. aplikovať technicko-prevádzkové opatrenia na elimináciu zápachu z amoniaku vznikajúceho z chovu nosníc (zavedenie nízko-emisných systémov a techník, správna stratégia kŕmenia, vhodné ustajnenie hydiny a pod.);
5. v prípade naloženia trusu do veľkoobjemových kontajnerov zabezpečiť ich okamžité prekrytie aj počas odvozu;

6. všetky zariadenia a technické prostriedky používané pri prevádzke zmeny navrhovanej činnosti udržiavať v prevádzkyschopnom stave, zabezpečiť ich kontrolu a údržbu;
7. udržiavať všetky priestory chovných hál vrátane voliér a kliebok pre hydinu v čistote;
8. viesť a uchovávať evidenciu o všetkých druhoch a množstve odpadov a nakladaní s nimi na evidenčných listoch odpadov v súlade s platnou legislatívou;
9. zmena navrhovanej činnosti bude mať spracovaný prípadne aktualizovaný projekt požiarnej ochrany a bude vybavená protipožiarnym vybavením a ochranou;
10. vypracovať resp. aktualizovať prevádzkový poriadok a havarijný plán.

Odôvodnenie:

Navrhovateľ, **Babičkin dvor, a.s., J. Kráľa 2661, 990 01 Veľký Krtíš, IČO: 45 538 557**, (ďalej len „navrhovateľ“), doručil dňa 30. 07. 2019 na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie (ďalej len „MŽP SR“) podľa § 18 ods. 2 písm. c) a podľa § 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) oznámenie o zmene navrhovanej činnosti „**Farma Stredné Plachtince – odchov nosníc**“ (ďalej len „oznámenie o zmene navrhovanej činnosti“) vypracované podľa prílohy č. 8a zákona.

MŽP SR, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako správny orgán podľa ods. § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) a ako príslušný orgán podľa § 3 k) v spojení s § 54 ods. 2 písm. f) zákona, upovedomilo podľa § 18 ods. 3 správneho poriadku známych účastníkov konania, že dňom doručenia oznámenia o zmene navrhovanej činnosti začalo podľa § 18 správneho poriadku správne konanie vo veci posudzovania vplyvov na životné prostredie.

MŽP SR podľa § 29 ods. 6 zákona zaslalo oznámenie o zmene navrhovanej činnosti povolujuúcemu orgánu, dotknutému orgánu, dotknutým obciam a rezortnému orgánu, a zároveň vyzvalo na doručenie stanoviska v zákonom stanovenej lehote.

Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti bolo zverejnené na webovom sídle MŽP SR, na adrese:

<https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/farma-stredne-plachtince-odchov-nosnic>

MŽP SR informovalo všetkých známych účastníkov konania, že podľa § 33 ods. 2 správneho poriadku, účastníci konania a zúčastnené osoby majú možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Do spisu bolo možné nahliadnuť (robiť z neho kópie, odpisy, výpisy) na MŽP SR. Táto informácia bola taktiež zverejnená ako súčasť informácie pre verejnosť na vyššie uvedenej adrese webového sídla MŽP SR.

Stručný popis súčasného stavu:

Navrhovaná (existujúca) činnosť je podľa prílohy č. 8 zákona zaradená do kapitoly č. 11 Poľnohospodárska a lesná výroba:

Pol. číslo	Činnosť, objekty a zariadenia	Prahové hodnoty	
		Časť A (povinné hodnotenie)	Časť B (zisťovacie konanie)
1.	Zariadenia na intenzívnu živočíšnu výrobu vrátane depónií vedľajších produktov s kapacitou	od 2 000 ks (nad 30 kg) alebo od 750 ks prasníc	Od 100 VDJ od 200 ks

a) hospodárskych zvierat		do 2 000 ks (nad 30 kg)
b) ošípaných	od 85 000 ks brojlerov alebo	alebo do 750 ks prasníc od 55 000 ks do 85 000 ks brojlerov
c) hydiny	od 40 000 ks nosníc	alebo od 25 000 ks do 40 000 ks nosníc

Na farme sa v súčasnosti využíva na odchov mládok technológia obohateného klieťkového chovu, odchov mládok na podstielke a odchov mládok voliérovou technológiou. V súčasnosti sa na farme odchováva vyše 247 000 kusov mládok.

Tabuľka 1: Prehľad chovných hál podľa súčasného stavu:

Označenie chovnej haly	Počet chovných miest	Využitie hál
Hala č. 1	29 000	odchov nosníc – mládok, voliérova technológia
Hala č. 2	44 730	odchov nosníc – mládok, obohatený klieťkový chov
Hala č. 3	50 000	odchov nosníc – mládok, podstielkový chov
Hala č. 4	4 800	odchov nosníc – mládok, podstielkový chov
Hala č. 5	19 000	odchov nosníc – mládok, podstielkový chov
Hala č. 6	50 345	odchov nosníc – mládok, obohatený klieťkový chov
Hala č. 7	50 000	odchov nosníc – mládok, podstielkový chov
Spolu	247 875	

Súčasťou farmy sú aj ďalšie stavebné objekty:

- **Miešareň krmív**, ktorá v súčasnosti nie je sprevádzkovaná a krmivo pre odchov mládok rieši navrhovateľ nákupom hotovej krmnej zmesi;
- **Dieselagregát** JET EC POWER – EC-120 GF -120/S slúžiaci ako náhradný zdroj s nainštalovaným príkonom 150 kVA, ktorého súčasťou je nádrž na naftu. Kompletne zariadenie je umiestnené na zabezpečenej, vybetónovanej ploche v severovýchodnom okraji areálu, na parcele č. 1468/4 a slúži výlučne na núdzovú prevádzku;
- **Sklad prepraviek** slúžiaci na odkladanie a preskladnenie prepraviek;
- **Vrátnica**, ktorej súčasťou je aj kuchynka a sociálne zariadenie, dielne a sklad.

Popis technologického riešenia:

Voliérový odchov - voliérový systém je kombináciou systému chovu v klieťke a na podstielke. Nad podlahou (podstielka, rošty) sa nachádzajú tzv. úrovne (etáže), na ktorých sliepky odpočívajú, krmia sa a pod. Podľa príslušných smerníc môžu byť pri tomto systéme využité maximálne štyri úrovne, ktoré musia byť od seba vzdialené minimálne 45 cm. Úroveň je tvorená kovovými roštmi. Cez rošty prepadáva trus na dopravníkový pás.

Výhodou voliérového chovu je, že možnosť väčšieho pohybu spevňuje kosť, znižuje lámavosť kostí, znižuje mechanický oder peria, umožňuje vykonávať prirodzené správanie hydiny. Technológiu tvoria voliéry pre sliepky - mládky, ktoré umožňujú voľný výbeh mladej hydiny do priestoru medzi batériami.

Batérie ako technologická časť obsahuje zariadenie na:

- prísun krmiva z vonkajšieho sila potrubím ku jednotlivým batériám,
- prísun krmiva úzkym dopravníkom cez voliéry,
- prívod vody pre napájačky – niple,
- osvetlenie vo voliérach,
- osvetlenie medzi batériami,
- odvedenie trusu dopravníkom na koniec batérií,
- sklápacie rebríky - bydielka pre voľný pohyb hydiny - mládok z voliéry do priestoru, medzi batériami.

Za batériami je riešenie odvedenia trusu dopravníkom pod úrovňou podlahy mimo objekt. Ďalšie odvedenie trusu mimo objektu je riešené ďalším šikmým dopravníkom priamo do kontajnera odkiaľ je riešený odvoz trusu kontajnerovým nákladným autom.

Stavebnicový systém umožňuje montáž viacposchodových voliér pre chov nosníc, ktoré sú vyrobené z pozinkovaného materiálu.

Všetky poschodia sa dajú zatvárať. Na dvoch horných poschodiach sa nachádzajú zatvárateľné naskakovacie plošiny a v spodnej časti sa nachádza odnímateľná mriežka, ktorá slúži ako rebrík pre mládky. Kŕmenie je riešené kŕmnou reťazou v žľaboch, ktoré sú osadené vo vnútri voliér.

Odpratávanie trusu z jednotlivých poschodí je riešené trusovým pásom umiestneným pod voliérou. Každým chovným oddelením prechádzajú dve vetvy napájania s niplovými napájaciami, ktoré sú v dvoch spodných radoch výškovo nastaviteľné. Zo sila umiestneného vedľa chovnej haly je krmivo dopravované špirálovým dopravníkom do dvoch násypiek osadených na predmetnej batérii na začiatku každého radu voliér.

Klietkový odchov - mládky sú odchovávané v klietkach, ktoré sú zoradené v 4 etážach /podlažiach/ a 5 batérií v dĺžke 65,00 m. Vybavené sú mechanizovanou dopravou krmiva a trusu. Medzi klietkami sú vytvorené uličky o šírke cca 900 mm.

Hotové nakúpené krmivo, ktoré sa napúšťa do síl pri hale sa dopravuje potrubím do násypníkov vo vnútri haly. Z týchto násypníkov sa postupne naplňajú všetky kŕmne línie v jednotlivých batériách a radoch. Každým chovným oddelením prechádzajú dve vetvy napájania s niplovými napájaciami.

Podstielkový odchov - V halách prebieha odchov mládok spôsobom podstielky, ktorý začína prípravou haly, ktorá spočíva v dokonalej očiste tlakovou vodou a dezinfekciou celého chovného priestoru. Hotové nakúpené krmivo, ktoré sa napúšťa do síl pri hale sa dopravuje potrubím do násypníkov vo vnútri haly. Z týchto násypníkov sa cez kŕmne linky postupne naplňujú všetky kŕmne misky v jednotlivých radoch.

Trus ostáva na podstielke, ktorou je slama, alebo piesok a po ukončení turnusu ho odváža zazmluvnený odberateľ. Napájací systém vody tvoria napájacie linky s napájacími niplami. Výmena vzduchu v hale je zabezpečená pomocou ventilátorov priečnym vetraním. Osvetlenie haly pri podstielkovom odchove je umelé s riadiacim svetelným režimom.

Popis zmeny navrhovanej činnosti

Zmena navrhovanej činnosti má byť realizovaná v Banskobystrickom kraji, v okrese Veľký Krtíš, v obci Stredné Plachtince, v k.ú. Stredné Plachtince na nasledujúcich pozemkoch C-KN: 1468/4, 1468/5, 1468/6, 1468/7, 1468/8, 1468/9, 1468/14, 1468/15, 1468/16, 1468/17, 1468/18, 1468/19, 1468/20, 1468/21, 1468/22, 1468/23, 1468/24, 1468/25, 1468/29, 1465/30, 1468/32, 1468/33, 1468/34, 1468/35, 1468/36, 1468/37 evidované v katastri nehnuteľností ako zastavané plochy a nádvoria a ostatné plochy.

Parcely sú umiestnené mimo zastavaného územia dotknutej obce Stredné Plachtince.

Predmetom zmeny navrhovanej činnosti je skutočnosť, že navrhovateľ, sa postupným nadobudnutím všetkých objektov stal prevádzkovateľom celej farmy na odchov mládok. Pôvodní vlastníci prevádzkovali jednotlivé chovné haly samostatne.

Postupným odkúpením celej farmy došlo k zlúčeniu chovných miest v jednotlivých halách, čím sa prekročila prahová hodnota v zmysle zákona č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o IPKZ“) a bude potrebné pre navrhovanú činnosť požiadať o vydanie integrovaného povolenia.

Povoľovanie podľa zákona o IPKZ nebude vyžadovať konanie podľa stavebného zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, nakoľko nebudú zrealizované stavebné ani technologické zmeny. Za činnosť, ktorá si vyžaduje povolenie podľa zákona o IPKZ sa bude považovať sústredenie chovných hál s rovnakou činnosťou a na jednom mieste do jednej prevádzky, pričom každá z chovných hál je už zrealizovaná a povolená.

Zmena navrhovanej činnosti je veľkým zdrojom znečisťovania ovzdušia. Hlavnými znečisťujúcimi látkami, ktoré sú produkované sú amoniak – z chovného procesu, v menšej miere tuhé znečisťujúce látky vznikajúce pri príprave kŕmnych zmesí v miešarni krmív, základné znečisťujúce látky (SO_2 , NO_x , TSL, CO, TOC) zo spaľovania dreva a príležitostne vznikajú znečisťujúce látky zo spaľovania motorovej nafty v dieselagregáte (SO_2 , NO_x , TSL, CO, TOC).

Spôsob hospodárenia bol porovnaný s kritériami najlepšej dostupnej techniky (BAT - Referenčný dokument o najlepších dostupných technikách: Intenzívny chov hydiny a ošipáných) (ďalej len „BAT“).

Prevádzkou zmeny navrhovanej činnosti budú vznikať splaškové odpadové vody, odpadové vody z chovu hydiny a vody z povrchového odtoku. Splaškové odpadové vody budú odvedené z hygienických miestností pre personál do žumpy pre splaškové odpadové vody. Odpadové vody z chovu hydiny budú vznikať pri čistení, sanitácii povrchov stien, stropov a podláh v predpísaných intervaloch min. 1 x ročne pri výmene sliepok, kde odpadové vody budú zachytávané zvlášť do zbernej jamy na konci chovnej haly, potom do vonkajšej zbernej jamy, odkiaľ sa prečerpajú do cisterny s následným odvozom. Voda z povrchového odtoku bude odvádzaná cez vonkajšie rigoly, dažďovú kanalizáciu a šachty do vsakovacej jamy umiestnenej v južnej časti pozemku.

Objemovo najvýznamnejším odpadom bude trus z chovu nosníc. Trus s podstielkovým odchovom bude vyvázaný len po vystajnení nosníc. Trus z hál s klieťovým chovom a voliérovým chovom bude dopravovaný pomocou dopravníkových pásov na vynášací pás, odkiaľ padá do oceľového kontajnera umiestneného na vybetónovanej ploche pri každej hale. Kontajner bude priebežne vyvázaný. Odber trusu bude zabezpečený externou organizáciou.

Ostatné odpady budú vznikať len v malých množstvách, budú prechodne zhromažďované v zodpovedajúcich nádobách/kontajneroch oddelene podľa kategórií a druhov, pričom bude vedená ich evidencia podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 366/2015 Z.z. o evidencnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti. Pri preprave nebezpečných odpadov budú vystavované sprievodné listy a bude vedená evidencia o preprave v zmysle zákona. Zhromaždiská budú riadne označené a nebezpečné odpady budú opatrené identifikačnými listami nebezpečného odpadu. Zhromaždené odpady budú priebežne, po dosiahnutí technicky a ekonomicky optimálneho množstva, odvážané oprávnenými organizáciami. Uhynuté nosnice budú zhromažďované v uzatvárateľných nádobách a priebežne odovzdávané oprávnenej organizácii.

Tabuľka 2: Druhy odpadov vznikajúce počas prevádzky zmeny navrhovanej činnosti, špecifikované v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov

Kat. číslo odpadu	Názov	Kategória	Množstvá odpadov (t/rok)
02 01 02	Odpadové živočíšne tkanivá	O	10,00
15 01 01	Obaly z papiera a lepenky	O	0,50
15 01 02	Obaly z plastov	O	0,50
15 01 03	Obaly z dreva	O	1,00
15 01 06	Zmiešané obaly	O	5,00

15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami	N	0,05
20 01 21	Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	N	0,05
20 01 36	Vyraďené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21, 20 01 23 a 20 01 35	O	0,10

V rámci vykonaného zisťovacieho konania boli vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia vyhodnotené nasledovne:

Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Zmena navrhovanej činnosti vzhľadom na povahu a rozsah nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie, nerastné suroviny na geodynamické javy a geomorfologické pomery. Potenciálne možný vplyv navrhovanej činnosti na geologické prostredie predstavuje havarijný únik ropných látok z dopravných prostriedkov do horninového prostredia. Tento vplyv bude eliminovaný vhodnými technickými a organizačnými opatreniami.

Vplyvy na klímu a ovzdušie

Zmena navrhovanej činnosti je veľkým zdrojom znečisťovania ovzdušia (Kategória. 6.12.1.c) Veľkochov hospodárskych zvierat s projektovaným počtom chovných miest hydiny viac ako 40 000). Zdrojom znečisťovania ovzdušia počas prevádzky zmeny navrhovanej činnosti bude najmä produkcia amoniaku. Amoniak a jeho plynné zlúčeniny sa do ovzdušia budú dostávať vetraním chovných hál a pri manipulácii a skladovaní hydínového trusu.

Samostatným zdrojom znečisťovania ovzdušia sú kotly na pevné palivo, slúžiace na vykurovanie priestorov určených pre odchov mládok a priestorov pre personál. Spaľovanie dreva predstavuje produkciu hlavných znečisťujúcich látok do ovzdušia, predovšetkým tuhých znečisťujúcich látok (TZL), a oxidu uhoľnatého (CO), v menšej miere produkciu oxidov dusíka. Prípravou krmív v miešiarňi sa do ovzdušia v minimálnej miere dostanú tuhé znečisťujúce látky.

Občasným zdrojom znečisťovania ovzdušia bude spaľovanie nafty v dieselagregáte pri výpadku elektrickej energie alebo počas jeho testovania. Dodržiavaním zavedených technologických postupov, nízko emisnej technológie pri ustajnení a kŕmení zvierat, skladovaní trusu, rešpektovaním príslušných noriem a realizáciou navrhovaných opatrení sa intenzita týchto vplyvov významne zníži.

Vplyv na ovzdušie a miestnu klímu počas prevádzky zmeny navrhovanej činnosti možno považovať za dlhodobý, významný vplyv.

Vplyvy na povrchovú a podzemnú vodu

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladá závažné ovplyvnenie hydrologických a hydrogeologických pomerov v dotknutom území navrhovanej činnosti. Pri realizácii bude zachovaná ochrana podzemných vôd v zmysle požiadaviek platnej legislatívy.

K priamemu vypúšťaniu odpadových vôd z prevádzky do povrchových alebo podzemných vôd nedôjde. Odpadové vody splaškové a odpadové vody z chovu hydiny z čistenia hál budú zachytávané v žumpách a odváňané na likvidáciu externou organizáciou, vody z povrchového odtoku budú odváňané vsakovaním na voľný terén.

Potenciálne možný vplyv na povrchovú a podzemnú vodu možno uvažovať v prípade havarijného úniku ropných látok (z nádrží motorových vozidiel) na spevnené plochy areálu a následne na nespevnené plochy a do horninového prostredia a následne do povrchových, resp. podzemných vôd (horninové prostredie v dotknutom území vykazuje dobrú nepriepustnosť). Tento vplyv bude eliminovaný vhodnými technickými a organizačnými opatreniami.

Vplyv zmeny navrhovanej činnosti možno hodnotiť ako trvalý, lokálny, málo významný, neovplyvňujúci hydrologické ani hydrogeologické pomery dotknutého územia a nemá negatívny vplyv na výšku hladiny a smer prúdenia podzemnej vody, resp. výdatnosť vodných zdrojov.

Vplyvy na pôdu

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti si nevyžiada záber poľnohospodárskej pôdy ani lesných pozemkov.

Negatívny vplyv zmeny navrhovanej činnosti počas prevádzky na pôdu sa, vzhľadom na jej charakter a rozsah nepredpokladá.

Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Zmena navrhovanej činnosti sa realizuje priamo v areáli navrhovateľa v existujúcich chovných halách, na ploche, ktorá je dlhodobo využívaná na účely chovu hospodárskych zvierat.

Priamo na dotknutom území sa pôvodná fauna ani flóra nevyskytuje. Jedná sa o územie výrazne pozmenené antropogénnou činnosťou, výskyt flóry a fauny je preto obmedzený na ruderalne spoločenstvá. Realizácia zmeny navrhovanej činnosti si nevyžaduje výrub drevín.

V riešenom území neboli identifikované biotopy európskeho ani národného významu a nenachádzajú sa tu žiadne chránené stromy, chránené, vzácne a ohrozené druhy rastlín a živočíchov, nakoľko sa jedná o uzatvorený poľnohospodársky areál.

Vzhľadom na umiestnenie a charakter zmeny navrhovanej činnosti bude vplyv na flóru a faunu a ich biotopy nepriamy a málo významný.

Vplyvy na chránené územia a ich ochranné pásma

Územie, na ktorom sa má realizovať uvedená činnosť spadá pod 1. stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Riešené územie nezasahuje do žiadnych veľkoplošných alebo maloplošných chránených území, nie je ani súčasťou územia európskeho významu, chráneného vtáčieho územia a nezasahuje ani do žiadnej Ramsarskej lokality.

Územie, na ktorom sa má realizovať uvedená činnosť nie je v prekryve so žiadnou vodohospodársky chránenou oblasťou, s ochranným pásmom prírodného liečivého zdroja podzemných minerálnych alebo stolových vôd ani s pásmom hygienickej ochrany povrchových vôd.

Územie, na ktorom sa má realizovať uvedená činnosť nie je v prekryve so žiadnym chráneným ložiskovým územím ani s dobývacím priestorom.

Vplyvy na krajinu – štruktúra a využívanie krajiny, krajinný obraz

Vzhľadom na charakter a rozsah a umiestnenie zmeny navrhovanej činnosti sa jej realizáciou nezmení celková súčasná štruktúra ani scenéria krajiny. Nebude tiež zásahom do krajinného razu širšieho územia. Zmena navrhovanej činnosti nebude tak meniť štruktúru ani využívanie krajiny, či krajinný obraz. Negatívne vplyvy neboli identifikované.

Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Areál, v ktorom sa má realizovať zmena navrhovanej činnosti nezasahuje do žiadneho prvku územného systému ekologickej stability ani do genofondovej plochy, a ani vzhľadom na primeranú vzdialenosť týchto prvkov od riešeného územia nebudú danou zmenou ovplyvnené.

Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Zmena navrhovanej činnosti, vzhľadom na jej charakter a rozsah, nepredstavuje takú činnosť, ktorá by mala závažný vplyv na urbánny komplex a využitie zeme oproti súčasnemu stavu. Zmena navrhovanej činnosti bude v prevažne miere umiestnená na pozemkoch evidovaných v katastri nehnuteľnosti ako zastavané plochy a nádvoria a ostatné plochy.

Zmena navrhovanej činnosti významne neovplyvní poľnohospodársku ani lesnú výrobu v dotknutom území. Negatívne vplyvy neboli identifikované.

Vplyvy na obyvateľstvo a hodnotenie zdravotných rizík

Územie, na ktorom sa má realizovať uvedená činnosť je vzdialené od najbližšej domovej zástavby cca 500 m juhovýchodným smerom.

Za najvýznamnejší vplyv na obyvateľstvo je možné pokladať produkciu emisií amoniaku (zápachu) do ovzdušia. Trus z hál s podstielkovým chovom sa hromadí priamo v hale a bude pri ukončení turnusu chovu vyskladnený, naložený do veľkoobjemových kontajnerov a ihneď odvázaný zmluvnou firmou za účelom jeho využitia ako hnojiva. Trus z hál s klieťkovým chovom je priebežne vysýpaný do kontajnerov a tri krát týždenne odvázaný zmluvnou firmou za účelom jeho využitia ako hnojiva. Tento vplyv bude eliminovaný používaním vhodných krmných zmesí a pravidelným vyvážaním odpadového trusu. Tým bude zabezpečená eliminácia zdroja pachu, ktorý sa môže v malej miere prejavovať v bezprostrednej blízkosti chovnej haly a v jej vnútri.

Ďalším z vplyvov je vplyv na dopravu v súvislosti so zásobovaním farmy a odvozom produktov a odpadu. Pri súčasnej kapacite a forme chovu predstavuje denné zaťaženie dopravy cca 4 - 8 osobných áut a maximálne 5 nákladných aut zabezpečujúcich odvoz trusu a dovoz krmných zmesí, ostatných vstupných surovín a odchovaných mládok.

V areáli navrhovateľa sa nezaobchádza so znečisťujúcimi a nebezpečnými látkami a prípravkami v takom rozsahu, ktoré by mali negatívny vplyv na zdravotný stav pracovníkov či obyvateľstva dotknutej obce. V rámci pracovného prostredia je potrebné, tak ako doteraz, dodržiavať príslušné všeobecne záväzne predpisy na ochranu zdravia.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že zmena navrhovanej činnosti signifikantne neovplyvní hlukové ani emisno-imisné pomery v dotknutej obce a nespôsobí zhoršenie životných podmienok obyvateľstva v porovnaní s jestvujúcim stavom.

Priame zdravotné riziká počas prevádzky sa nepredpokladajú. Vzhľadom na charakter a rozsah zmeny navrhovanej činnosti a na podmienku plnenia prísnych bezpečnostných a hygienických predpisov budú zdravotné riziká minimálne. Zdrojom hluku počas prevádzky budú stacionárne technologické zariadenia (ventilátory, čerpadlá a pod.) a mobilné zdroje hluku (automobilová a nákladná doprava). Najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny (A) hluku vo vonkajších priestoroch budú dodržané podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, kultúrne hodnoty nehmotnej povahy

Kultúrne a historické pamiatky, ktoré by mohli byť dotknuté vplyvom realizácie a prevádzky zmeny navrhovanej činnosti sa v dotknutom území, ani v jeho bezprostrednom okolí nenachádzajú. V súvislosti so zmenou navrhovanej činnosti sa nepredpokladajú vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, ani na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy.

Vplyvy na archeologické, paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Na dotknutom území nie sú v súčasnosti evidované žiadne nové archeologické náleziská. V súvislosti so zmenou navrhovanej činnosti sa nepredpokladajú vplyvy na archeologické náleziská ani na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.

Synergické a kumulatívne vplyvy

Z predbežného hodnotenia jednotlivých vplyvov navrhovanej činnosti a z ich vzájomného spolupôsobenia vyplýva, že sa nepredpokladajú také vplyvy, ktoré by mali za následok významné zhoršenie stavu životného prostredia a zdravia obyvateľov v záujmovom území oproti súčasnému stavu.

Vplyvy presahujúce štátne hranice

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti nebude mať žiadne vplyvy presahujúce štátne hranice Slovenskej republiky.

K predloženému oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti zaslali stanovisko (uvedené v skrátenom znení):

- **Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, Odbor integrovaného povoľovania a kontroly** – povoľujúci orgán (list. č. 7802-29777/47/2019, zo dňa 13. 08. 2019) v stanovisku uvádza, že nemá námietky k zmene navrhovanej činnosti a upozorňuje, že na postupy a skutočne vykonávané technologické operácie sa v jednotlivých častiach prevádzky uplatňujú závery o najlepších dostupných technikách, tak ako boli uverejnené vo Vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2017/302, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ stanovujú závery BAT pre intenzívny chov hydiny alebo ošípaných. Záverom Slovenská inšpekcia životného prostredia konštatuje, že navrhovateľ je povinný už pred vydaním integrovaného povolenia preukázať plnenie záverov BAT vzťahujúcich sa ku skutočne vykonávaným postupom a technologickým operáciám v prevádzke resp. schopnosť zosúladiť ich so závermi BAT najneskôr v lehote do 4 rokov od dátumu ich uverejnenia.

Vyjadrenie MŽP SR: Stanovisko je súhlasné bez pripomienok. Uvedená požiadavka upozorňuje na povinnosť dodržiavať platnú legislatívu, ktorú musí navrhovateľ akceptovať.

- **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Sekcia poľnohospodárstva** – rezortný orgán (list č. č. z.37171/2019 č. s.8999/2019-520 zo dňa 20. 08. 2019) nemá pripomienky k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti a konštatuje, že pri dodržaní opatrení navrhovaných na ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia nie je predpoklad, že dôjde k zhoršeniu kvality prostredia a uvedená činnosť nepredstavuje bezprostredné riziko ohrozenia životného prostredia, zdravia obyvateľstva a majetku.

Vyjadrenie MŽP SR: Stanovisko je súhlasné bez pripomienok.

- **Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krťiši** – dotknutý orgán (list č. 9/2019/00444-002 zo dňa 21. 08. 2019) v záväznom stanovisku súhlasí so zmenou navrhovanej činnosti a vzhľadom na to, že farma nosníc je už viac rokov v prevádzke a je umiestnená v dostatočnej vzdialenosti od dotknutej obce, požaduje zabezpečiť dodržanie povinností ustanovených v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ostatných všeobecne platných predpisov v oblasti ochrany verejného zdravia a overiť najmä predpokladané dodržanie príslušných limitov jednotlivých faktorov pracovného prostredia (amoniak, zápach) ako aj dodržanie opatrení na zníženie zdravotných rizík.

Vyjadrenie MŽP SR: Stanovisko je súhlasné bez pripomienok. Uvedená požiadavka upozorňuje na povinnosť dodržiavať platnú legislatívu, ktorú musí navrhovateľ akceptovať.

- **Banskobystrický samosprávny kraj, Oddelenie územného plánovania a životného prostredia** – dotknutý orgán (list č. 07770/2019/ODDUPZP-2 27980/2019, zo dňa 15. 08. 2019) v stanovisku uvádza, že posudzovaná zmena navrhovanej činnosti nie je v rozpore so Závaznou časťou Územného plánu Veľkého územného celku Banskobystrický kraj v platnom znení. Zároveň požaduje predmetnú činnosť posudzovať ako celok a nie ako zmenu navrhovanej činnosti, vzhľadom na to, že celkový vplyv chovu vyše 247 000 kusov mládok doteraz nebol posúdený a tiež vzhľadom na jej lokalizáciu cca 500 m od obytného územia a v správe o hodnotení požaduje podrobne vyhodnotiť vplyv celej farmy na životné prostredie a na zdravie a kvalitu života obyvateľov s uvedením konkrétnych opatrení na elimináciu týchto vplyvov.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie požiadavky Banskobystrického samosprávneho kraja na vedomie. Uvedená zmena navrhovanej činnosti sa vzťahuje k všetkým stavebným objektom a technológiám, t.j. do oznámenia o zmene navrhovanej činnosti sú zahrnuté všetky chovné haly a sú posudzované ako celok. V súvislosti s lokalizáciou zmeny navrhovanej činnosti cca 500 m od najbližšej obytnej zástavby sa k zmene vyjadril aj Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši, kde konštatuje, že uvedená vzdialenosť je dostatočná a vplyv zo zdroja zápachu a hluku považuje za nevýznamný. Zároveň požaduje dodržiavať platnú legislatívu a dáva povinnosť navrhovateľovi počas prevádzky overiť predpokladané dodržanie príslušných limitov jednotlivých faktorov životného prostredia. Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, Odbor integrovaného povoľovania a kontroly vo svojom stanovisku ako povoľujúci orgán tak isto k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti nemá pripomienky a od navrhovateľa požaduje ešte pred vydaním integrovaného povolenia dodržiavanie platnej legislatívy v zmysle zákona o IPKZ a v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ o najlepších dostupných technikách (BAT) pre intenzívny chov hydiny alebo ošipovaných.

- **Okresný úrad Veľký Krtíš, Odbor starostlivosti o životné prostredie** – dotknutý orgán (list č. OU-VK-OSZP-2019/006710 zo dňa 04. 09. 2019) v stanovisku z pohľadu ochrany ovzdušia uvádza nasledovné podmienky:
 - Pre dieselaagregát je potrebné v ďalšom stupni uviesť maximálny počet prevádzkových hodín za rok, že zdroj bude používaný výlučne na núdzovú prevádzku a uviesť menovitý tepelný príkon zariadenia (v MW alebo kW).

Navrhovateľ: Zariadenie bude slúžiť výlučne na núdzovú prevádzku s maximálnym počtom prevádzkových hodín za rok < 500h/rok. Menovitý tepelný príkon zariadenia: 0,120 MW.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR akceptuje vyjadrenie navrhovateľa.

- Pri skladovaní trusu je potrebné zabezpečiť dostatočnú kapacitu poľného hnojiska, prípadne kontajnerov vzhľadom na vhodný čas aplikácie, zabezpečiť prekrytie povrchu, napr. slamou, v prípade, ak povrch chráni prirodzená kôra, obmedziť manipulačné zásahy, aby sa zabránilo jej poškodeniu. V prípade skladovania trusu v kontajneroch tieto zabezpečiť prekrytím.

Navrhovateľ: V texte oznámenia a o zmene navrhovanej činnosti je uvedené, že hnoj sa na farme nespracováva ani nevyužíva a ani sa neuskladňuje. Hnoj je odstraňovaný dopravným systémom, pričom materiál padá rovno do pristaveného kontajnera a je prakticky okamžite po naplnení distribuovaný mimo územia farmy. Spoločnosť Babičkin dvor a.s. nevlastní a ani neprevádzkuje poľné hnojisko. Vyprodukovaný trus je odpredávaný externým organizáciám.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR akceptuje vyjadrenie navrhovateľa.

- Podrobne uviesť ako budú splnené jednotlivé technické požiadavky na skladovanie trusu, a podrobne uviesť aké nízkoemisné techniky budú pri chove aplikované, takisto uviesť, či budú aplikované celoročne, alebo iba určité obdobie v roku. Taktiež uviesť, či prevádzkovateľ v budúcnosti plánuje zrealizovať sušenie trusu na páse. Pokiaľ sú známe, uviesť aj výrobné čísla nainštalovaných kotlov na pevné palivo.

Navrhovateľ: Navrhovateľ v ďalšom stupni povoľovacieho procesu v projektovej dokumentácii podrobne uvedie jednotlivé metódy, použité nízkoemisné techniky aplikované pri chove.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR považuje úroveň údajov predložených v oznámení o zmene navrhovanej činnosti vzhľadom na účel zákona za dostatočné, pričom uvedené požiadavky považuje za nevyhnutné preukázať počas nadväzujúcich konaní o povolení podľa osobitných predpisov.

- V predloženom oznámení o zmene poukazuje na nezrovnalosti v textovej časti a rozpor, či je predmetná miešiareň v prevádzke alebo nie. Pokiaľ áno, odporúča pre miešiareň dodržiavať všeobecné technické požiadavky a všeobecné podmienky prevádzkovania stacionárnych zdrojov emitujúce tuhé znečisťujúce látky v zmysle prílohy č. 3 kapitoly II – Všeobecné technické požiadavky a všeobecné podmienky prevádzkovania vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 410/2012 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ovzduší“).

Navrhovateľ: Vzhľadom na to, že miešiareň krmív v súčasnej dobe plní funkciu dočasného skladu hotových krmivných zmesí, nemá jej prevádzka zásadný vplyv na ovzdušie. Na strane č. 43 v kapitole 5.2 Vplyv na ovzdušie, miestnu klímu a hlukovú situáciu, spracovateľ Oznámenia nesprávne interpretoval vplyv manipulácie s krmivom na ovzdušie. V ďalšom stupni projektovej dokumentácie bude táto nezrovnalosť v texte odstránená.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR akceptuje vyjadrenie navrhovateľa, požiadavka bude splnená v ďalšom stupni konania.

- Celá technológia chovu hydiny musí spĺňať a dodržiavať požiadavky určené v písmene F - Ostatný priemysel a zariadenia, bode 9 – Chov hospodárskych zvierat v prílohe č. 7 Špecifické požiadavky pre technologické zariadenia vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 410/2012 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.

Navrhovateľ: Farma na odchov nosníc v Stredných Plachtinciach je jestvujúcou prevádzkou, na ktorej sa už teraz dodržiavajú požiadavky určené v písmene F - Ostatný priemysel a zariadenia, bode 9 - Chov hospodárskych zvierat v prílohe č.7 ŠPECIFICKÉ POŽIADAVKY PRE TECHNOLOGICKÉ ZARIADENIA vyhlášky č. 410/2012 Z.z..

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR akceptuje vyjadrenie navrhovateľa.

- Zdroj musí spĺňať požiadavky BAT a technológia musí spĺňať požiadavky najlepšej dostupnej technológie.

Navrhovateľ: Spracovateľ Oznámenia o zmene navrhovanej činnosti na str. 18 -21 vyhodnotil plnenie záverov vyplývajúcich z Rozhodnutia Komisie 2017/302 z 15. februára 2017 na farme v Stredných Plachtinciach. Prevádzka spĺňa kritériá najlepšej dostupnej techniky. Najdôležitejšie znaky techniky, ktoré sa zohľadňujú pri určení BAT vychádzajúce z Vykonávacieho Rozhodnutia komisie (EÚ) 2017/302 z 15. februára 2017, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (BAT) pre intenzívny chov hydiny alebo ošípaných.

Vyjadrenie MŽP SR: Požiadavka je splnená.

- Kotly na drevo musia dodržiavať technické požiadavky a podmienky prevádzkovania podľa prílohy č. 4, bodu VI. vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 410/2012 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší pre malé spaľovacie zariadenia. Menovité tepelné príkony aparátov VIGAS 80 a 100 sú pod 0,3 MW a preto sa považujú za samostatné spaľovacie zariadenia a nespočítavajú sa s ostatnými spaľovacími jednotkami. V kotloch s MTP < 0,3 MW sa môže spaľovať len čisté nekontaminované prírodné drevo mechanicky upravené podľa požiadaviek výrobcu kotla, napríklad kusové drevo, brikety, štiepky, pelety alebo iná prírodná biomasa upravená na palivo podľa požiadaviek výrobcu kotla. Pri spaľovaní tuhých palív v bežnej prevádzke musí byť dodržaný 2. stupeň podľa Ringelmana alebo 40% opacity. Pri rozkurovaní zo studeného stavu a pri odstavovaní musí byť dodržaný 3. stupeň podľa Ringelmana alebo 60% opacity.
- Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti dochádza k zmene na prevádzkovaných zdrojoch znečisťovania ovzdušia a to k zlúčeniu chovných miest v jednotlivých halách, ktoré boli prevádzkované samostatne ako stredné zdroje znečisťovania ovzdušia. Taktiež dochádza aj k technologickým zmenám v hale č. 1 z podstielkového chovu na voliárový. Z uvedeného vyplýva, že predmetná zmena navrhovanej činnosti podlieha aj vydaniu súhlasu na vydanie rozhodnutia na povolenie zmeny podľa § 17 ods. 1 zákona o ovzduší, pričom žiadosť o vydanie súhlasu na veľký zdroj okrem všeobecných náležitostí v závislosti od druhu požadovaného súhlasu musí obsahovať aj náležitosti podľa § 17 ods. 2 zákona o ovzduší.
- Prevádzkovateľ veľkého zdroja znečisťovania ovzdušia je povinný vypracovať súbor technicko – prevádzkových parametrov a technicko – organizačných opatrení na zabezpečenie ochrany ovzdušia pri prevádzke stacionárnych zdrojov vrátane opatrení na zmierňovanie priebehu a odstraňovanie dôsledkov havarijných stavov v ustanovenom rozsahu a predložiť ich návrhy a zmeny na schválenie orgánu ochrany ovzdušia. Keďže prevádzka veľkého zdroja znečisťovania ovzdušia v tomto prípade podlieha integrovanému povoleniu návrhy a zmeny súborov technickoprevádzkových parametrov a technicko-organizačných opatrení je potrebné predložiť správne orgánu v integrovanom povolení.
- Prevádzkovateľ veľkého zdroja je povinný dodržiavať ustanovenia § 15 zákona o ovzduší.
- Prevádzkovateľ v ďalšom konaní predloží správne orgánu ochrany ovzdušia návrh postupu výpočtu množstva emisií kompletne za celý veľký zdroj znečisťovania ovzdušia na schválenie.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR akceptuje ostatné požiadavky dotknutého orgánu prípadne ich zapracovalo do podmienok tohto rozhodnutia. Vzhľadom na účel zákona a vyhodnotenie predpokladaných vplyvov súvisiacich s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti, MŽP SR považuje úroveň údajov predložených v oznámení o zmene navrhovanej činnosti a zaobstaraných údajov podľa ustanovení zákona a správneho poriadku za dostatočné, pričom uvedené požiadavky považuje za nevyhnutné preukázať počas nadväzujúcich konaní o povolení podľa osobitných predpisov. Ostatné uvedené požiadavky upozorňujú na povinnosť dodržiavať platnú legislatívu, ktorú musí navrhovateľ akceptovať, nie je potrebné ich uvádzať do podmienok rozhodnutia.

- **Okresný úrad Veľký Krtíš, Odbor starostlivosti o životné prostredie – dotknutý orgán (list č. OU-VK-OSZP-2019/006740 zo dňa 09. 09. 2019)** v stanovisku z pohľadu ochrany vodných pomerov uvádza, že nemá námietky k realizácii zmeny navrhovanej činnosti

v danej lokalite a z hľadiska ochrany vôd navrhuje ukončiť proces posudzovania podľa zákona v štádiu zisťovacieho konania.

Vyjadrenie MŽP SR: Stanovisko je súhlasné bez pripomienok.

- **Okresný úrad Veľký Krtíš, Odbor starostlivosti o životné prostredie – dotknutý orgán** (list č. OU-VK-OSZP-2019/006804 zo dňa 09. 09. 2019) v stanovisku z pohľadu odpadového hospodárstva nemá pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: Stanovisko je súhlasné bez pripomienok.

- **Okresný úrad Veľký Krtíš, Odbor starostlivosti o životné prostredie – dotknutý orgán** (list č. OU-VK-OSZP-2019/006978 zo dňa 12. 09. 2019) v stanovisku z pohľadu ochrany prírody uvádza, že nepredpokladá, že by zmena navrhovanej činnosti svojím charakterom v danej lokalite alebo v jej širšom okolí nepriaznivo ovplyvňovala niektorú zo zložiek životného prostredia, ktorá je predmetom záujmu ochrany prírody a krajiny a navrhuje ukončiť proces posudzovania v štádiu zisťovacieho konania.

Vyjadrenie MŽP SR: Stanovisko je súhlasné bez pripomienok.

- **Okresný úrad Veľký Krtíš, Odbor krízového riadenia – dotknutý orgán** (list č. OU-VK-OKR-2019/006678-002 zo dňa 09. 09. 2019) nemá k predloženému oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: Stanovisko je súhlasné bez pripomienok.

- **Okresný úrad Veľký Krtíš, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií – dotknutý orgán** (list č. OU-VK-OCDPK-2019/006748-002 zo dňa 12. 09. 2019) súhlasí so zmenou navrhovanej činnosti a nemá pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: Stanovisko je súhlasné bez pripomienok.

V zákonom stanovenej lehote sa k oznámeniu o zmene nevyjadrili: Obecný úrad Stredné Plachtince, Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Veľký Krtíš a Regionálna veterinárna a potravinová správa Veľký Krtíš. Podľa § 29 ods. 9 zákona sa uvedené stanoviská považujú za súhlasné.

Dotknutá obec Stredné Plachtince zverejnila informáciu o doručení Oznámenia o zmene navrhovanej činnosti na úradnej tabuli obce.

K zmene navrhovanej činnosti nebolo doručené žiadne nesúhlasné stanovisko. K zmene navrhovanej činnosti bola doručená požiadavka na posudzovanie podľa zákona od Banskobystrického samosprávneho kraja z dôvodu lokalizácie zmeny navrhovanej činnosti v blízkosti dotknutej obce a z dôvodu, že pôvodná činnosť nebola v minulosti ako celok posudzovaná podľa zákona. S touto požiadavkou sa MŽP SR vysporiadalo na základe doručených stanovísk Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši a Slovenskej inšpekcie životného prostredia, Inšpektorátu životného prostredia Banská Bystrica, Odboru integrovaného povoľovania a kontroly.

K zmene navrhovanej činnosti bolo elektronicky doručené stanovisko od Združenia domových samospráv, Rovniankova 1667/14, P. O. BOX 218, 851 02 Bratislava (ďalej len „ZDS“), ktoré adresovalo svoje vyjadrenie elektronicky aj navrhovateľovi. V stanovisku uvádza nasledovné podmienky (v plnom znení). Vyjadrenia navrhovateľa sú uvedené v upravenom znení.

K predstavenému zámeru „Farma Stredné Plachtince – odchov nosníc“ predkladáme nasledovné stanovisko:

1. Podľa §17 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. „(1) Každý je povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, prechádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu

životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie. (2) Každý, kto využíva územia alebo prírodné zdroje, projektuje, vykonáva alebo odstraňuje stavby, je povinný také činnosti vykonávať len po zhodnotení ich vplyvov na životné prostredie a zaťaženie územia, a to v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a osobitnými predpismi. (3) Každý, kto hodlá zaviesť do výroby, obehu alebo spotreby technológie, výrobky a látky, alebo kto ich hodlá dovážať, je povinný zabezpečiť, aby spĺňali podmienky ochrany životného prostredia a aby v prípadoch ustanovených týmto zákonom a osobitnými predpismi boli posúdené z hľadiska ich možných vplyvov na životné prostredie.“

Navrhovateľ: Farma na odchov nosníc v Stredných Plachtinciach je jestvujúcou prevádzkou. Prevádzka spĺňa kritériá najlepšej dostupnej techniky. Najdôležitejšie znaky techniky, ktoré sa zohľadňujú pri určení BAT vychádzajúce z Vykonávacieho Rozhodnutia komisie (EÚ) 2017/302 z 15. februára 2017, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (BAT) pre intenzívny chov hydiny alebo ošípaných ako aj ustanovenia ods. 1 §17 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie na vedomie.

Žiadame navrhovateľa, aby zhodnotil vplyv predmetného zámeru a to z hľadiska nasledovných ustanovení osobitných zákonov:

- a) Žiadame podrobne rozpracovať a vyhodnotiť v textovej aj grafickej časti dopravné napojenie, ako aj celkovú organizáciu dopravy v území súvisiacom s navrhovanou činnosťou v súlade s príslušnými normami STN a Technickými podmienkami TP 09/2008, TP 10/2008. Žiadame vyhodnotiť dopravno – kapacitné posúdenie v súlade s príslušnými normami STN a metodikami (STN 73 6102, STN 73 6101, Technické podmienky TP 10/2010, Metodika dopravno-kapacitného posudzovania vplyvov veľkých investičných projektov) pre existujúce križovatky ovplyvnené zvýšenou dopravou navrhovanej stavby a zohľadniť širšie vzťahy vychádzajúce z vývoja dopravnej situácie v dotknutom území, z jej súčasného stavu a aj z koncepčných materiálov mesta zaoberajúcich sa vývojom dopravy v budúcnosti (20 rokov od uvedenia stavby do prevádzky). Žiadame tak preukázať, že nie je potreba realizovať vynútené investície a zároveň, že nedochádza k nadmernému zaťaženiu územia v dôsledku dynamickej dopravy.

Navrhovateľ: Prevádzka jestvujúcej farmy bez stavebných zmien nemá zásadný vplyv na zvýšenie dopravy, nevyžaduje si projektovanie nových križovatiek, ciest, rýchlostných komunikácií ani diaľnic. Tak ako je uvedené v Oznámení o zmene navrhovanej činnosti, vnútroareálová doprava je riešená po spevnených areálových komunikáciách farmy 111/2583 spájajúcu obce Dolné Plachtince a Stredné Plachtince, ktorá je priamo napojená na štátnu cestu I. triedy 1/75. Odtiaľ je možná trasa smerom do mesta Veľký Krtíš, kde je dopravná križovatka a možnosť trasy na severný a východný smer {Rimavská Sobota, Zvolen} alebo opačným smerom na Plachtince a následne na južný a západný smer (Levice, Nové Zámky, Maďarská republika). V prvom prípade dopravná trasa zasahuje len okrajovo mesto Veľký Krtíš, v druhom prípade ide prejazd mimo mesta Veľký Krtíš. Pri súčasnej kapacite a forme chovu predstavuje denné zaťaženie dopravy cca 4 - 8 osobných áut a maximálne 5 nákladných aut zabezpečujúcich odvoz trusu a dovoz kŕmnych zmesí a ostatných vstupných surovín. Realizáciou navrhovaných zmien sa nepredpokladá navýšenie dopravného zaťaženia. Technické podmienky (ďalej len „TP“) sú určené pre potreby projektovania prevádzkovania, obstarávania a prevádzkovania technologického vybavenia pozemných komunikácií. TP sú určené pre:

- projektantov technologických systémov,
- obstarávateľov technologických systémov,
- dodávateľov technologických systémov a ich poddodávateľov.

TP 10/2010 - inteligentné dopravné systémy a dopravné technologické zariadenia. Tieto TP špecifikujú minimálne konštrukčné a funkčné požiadavky na inteligentné dopravné systémy a ich zariadenia. TP tiež určujú zásady projektovania týchto systémov. Požiadavky sa týkajú výlučne systémov a zariadení používaných na nasledujúcich pozemných komunikáciách:

- diaľnice a rýchlostné cesty,
- cesty I. triedy,
- miestne rýchlostné komunikácie.

STN 73 6102 - Projektovanie križovatiek na pozemných komunikáciách STN 73 6101 - Projektovanie ciest a diaľnic TP 09/2010 - Zariadenia, infraštruktúra a systémy technologického vybavenia pozemných komunikácií.

Vyjadrenie MŽP SR: Dopravné napojenie sa realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nijako nezmení a zostane existujúce. Vnútro-areálová doprava je riešená po spevnených areálových komunikáciách farmy s výjazdom na cestu III/2583 spájajúca obce Dolné Plachtince a Stredné Plachtince, ktorá je priamo napojená na štátnu cestu I. triedy I/75. Odtiaľ je možná trasa smerom do Veľkého Krtíša, kde je dopravná križovatka a možnosť trasy na severný a východný smer (Rimavská Sobota, Zvolen) alebo opačným smerom na Plachtince a následne na južný a západný smer (Levice, Nové Zámky). Dopravné napojenie, ako aj celková organizácia dopravy v území súvisiacom so zmenou navrhovanej činnosti je v súlade s príslušnými normami STN a Technickými podmienkami TP 09/2008, TP 10/2008. Prevádzkovaním zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladá významné zvýšenie zaťaženia dopravného skeletu dotknutého územia ani širšieho okolia, nakoľko sa odhaduje intenzita dopravy maximálne na 4-8 osobných áut a max. 5 nákladných áut zabezpečujúcich odvoz trusu a dovoz vstupných surovín za deň. Dopravná situácia a dopravné napojenie sú zrejmé aj z príloh č. 2a Mapa širších vzťahov a 2b objektová skladba – koordinačná situácia priložených k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti.

- b) Žiadame overiť výpočet potrebného počtu parkovacích miest v súlade s aktuálnym znením príslušnej normy STN 73 6110. Žiadame tak preukázať, že nie je potreba realizovať vynútené investície a zároveň, že nedochádza k nadmernému zaťaženiu územia v dôsledku statickej dopravy.

Navrhovateľ: STN 73 6110 - platí pre projektovanie miestnych komunikácií v sídelných útvaroch i vo voľnej krajine, a to pre novostavby a prestavby. Platí aj pre prietahy ciest v zastavanom území alebo v území určenom územným plánom k zastavanému. Pri súčasnej kapacite a forme chovu predstavuje denné zaťaženie dopravy cca 4 - 8 osobných áut a maximálne 5 nákladných áut zabezpečujúcich odvoz trusu a dovoz kŕmnych zmesí a ostatných vstupných surovín. Areál farmy má vybudované dostatočný počet parkovacích miest aj dostatočnú sieť vnútroareálových komunikácií. Prevádzka jestvujúcej farmy si nevyžaduje budovať nové miestne komunikácie a ani nové parkovacie miesta.

Vyjadrenie MŽP SR: Parkovacie miesta vo vnútri areálu farmy sú postačujúce. V rámci navrhovanej činnosti sa nepočíta s vybudovaním nových parkovacích miest, nakoľko jestvujúce parkovacie miesta sú pre potreby zmeny navrhovanej činnosti dostačujúce.

- c) Žiadame overiť obsluhu územia verejnou hromadnou dopravou; žiadame, aby príslušná zastávka hromadnej dopravy bola maximálne v 5-minútovej pešej dostupnosti a preukázať tak znižovanie zaťaženia územia dopravou vytvorením predpokladov na využívanie hromadnej dopravy.

Navrhovateľ: V meste Veľký Krtíš a ani v priľahlých obciach nepremáva mestská hromadná doprava. Dopravná obsluha územia je zabezpečená prímestskou verejnou hromadnou dopravou.

Vyjadrenie MŽP SR: Požiadavka aj vzhľadom na charakter a lokalizáciu zmeny

navrhovanej činnosti nie je relevantná, neakceptuje sa. MŽP SR sa stotožňuje s vyjadrením navrhovateľa. Doprava zamestnancov prevádzky farmy bude zabezpečená prímestskou hromadnou dopravou, individuálnou automobilovou dopravou, prípadne motocyklom resp. bicyklom.

- d) Vyhodnotiť dostatočnosť opatrení v zmysle spracovaného dokumentu ochrany prírody podľa §3 ods.3 až ods.5 zákona OPK č.543/2002 Z.z..

Navrhovateľ: Zmena navrhovanej činnosti svojim charakterom nemôže ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability a nezasahuje do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, preto požiadavka na vypracovanie dokumentu ochrany prírody podľa § 3 ods. 3 až ods. 5 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

Vyjadrenie MŽP SR: Lokalizáciou zmeny navrhovanej činnosti (uzavretý areál farmy s rudernou vegetáciou) nedôjde k negatívnemu vplyvu na faunu, flóru a ich biotopy, územia ochrany prírody ani na prvky regionálneho územného systému ekologickej stability, preto uvedená požiadavka sa na zmenu navrhovanej činnosti nevzťahuje.

- e) Žiadame vyhodnotiť súlad výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti s ochranou zelene v súlade s normou STN 83 7010 Ochrana prírody, STN 83 7015 Práca s pôdou, STN 83 7016 Rastliny a ich výsadba a STN 83 7017 Trávniky a ich zakladanie tak, aby sa preukázala ochrana krajinných zložiek v zmysle zákona OPK č.543/2002 Z.z.; preukázať ochranu existujúcej zelene, a to počas výstavby a aj prevádzky stavby.

Navrhovateľ: STN 83 7010, STN 83 7015, STN 83 7016, STN 83 7017 - platí pre starostlivosť, udržiavanie a ochranu stromov, rastúcich mimo lesného pôdneho fondu v zastavanom území obce, pre technológiu vegetačných úprav v krajine a prácu s pôdou, Rastliny a ich výsadbu a trávniky a ich zakladanie. Pri navrhovanom projekte nedôjde k poškodeniu ani k výrubu stromov, nedôjde k záberu poľnohospodárskej pôdy a ani z lesného pôdneho fondu. Prevádzka navrhovanej činnosti nevyžaduje trvalý ani dočasný záber poľnohospodárskej pôdy ani lesných pozemkov. Je realizovaná na pozemkoch evidovaných v katastri nehnuteľností ako zastavané plochy a nádvorá. Prevádzka navrhovanej činnosti je situovaná mimo zastavené územie obce.

Vyjadrenie MŽP SR: Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k výrubu drevín, ani k narušeniu zelene. Prevádzka nevyžaduje trvalý ani dočasný záber poľnohospodárskej pôdy ani lesných pozemkov, je realizovaná na pozemkoch evidovaných v katastri nehnuteľností ako zastavané plochy a nádvorá, z tohto dôvodu považuje MŽP SR požiadavku za neopodstatnenú.

- f) Žiadame dôsledne rešpektovať a postupovať podľa Rámcovej smernice o vode č. 2000/60/ES; najmä vyhodnotiť vplyv na životné prostredie a jeho zložky podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode, ktorá je transponovaná do národnej legislatívy a jej slovenská transpozícia je právne záväzná (<http://www.minzp.sk/oblasti/voda/implementation-smernic-eu/>). Za týmto účelom žiadame vyhodnotiť primárne posúdenie vplyvov na vody príslušnými metodikami CIS pre aplikáciu Rámcovej smernice o vode č. 2000/60/ES (http://ec.europa.eu/environment/water/waterframework/facts_figures/guidance_docs_en.htm) a tak preukázať, že v dôsledku realizácie zámeru nemôže byť zhoršená kvalita vôd a vodných útvarov; rovnako žiadame preukázať, že realizáciou zámeru sa nenaruší prirodzený vodná bilancia ani prirodzené odtokové pomery v území.

Navrhovateľ: Dodržiavanie Rámcovej smernice o vode č. 2000/60/ES; najmä vyhodnotenie vplyvu na životné prostredie a jeho zložky sa uvádza v predloženom oznámení o zmene navrhovanej činnosti na stranách 29 - 32.

Vyjadrenie MŽP SR: Pripomienku MŽP SR berie na vedomie. Zmena navrhovanej činnosti je navrhovaná tak, aby nedošlo k nepriaznivým vplyvom na podzemné a povrchové vody.

Ochrana podzemných a povrchových vôd a zabránenie nežiaducemu úniku škodlivých látok do pôdy, podzemných a povrchových vôd vyplýva z legislatívnych požiadaviek uvedených vo všeobecne záväzných právnych predpisoch, pričom ich dodržiavanie je jednou z povinností navrhovateľa, resp. realizátora výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti alebo budúcich vlastníkov nehnuteľností.

- g) Dokumentáciu pre primárne posúdenie vplyvov na vody podľa §16 a Vodného zákona v ďalšej projekčnej fáze žiadame spracovať metodikou (<http://www.jaspersnetwork.org/plugins/servlet/documentRepository/downloadDocument?documentId=441>).

Navrhovateľ: Prevádzkovateľ v ďalšej fáze povoľovacieho procesu bude postupovať v súlade so všetkými relevantnými ustanoveniami zákona o vodách.

Vyjadrenie MŽP SR: Uvedená požiadavka upozorňuje na povinnosť dodržiavať platnú legislatívu, ktorú musí navrhovateľ akceptovať, nie je potrebné ich uvádzať do podmienok rozhodnutia.

- h) Žiadame definovať najbližšiu existujúcu obytnú, event. inú zástavbu s dlhodobým pobytom osôb v okolí navrhovanej činnosti, vo väzbe na hlukové, rozptylové vplyvy, dendrologický posudok a svetlotechnický posudok a vyhodnotiť vplyv jednotlivých emisií a imisií na tieto oblasti s dlhodobým pobytom osôb a preukázať, že nebudú vystavené nadmernému zaťaženiu.

Navrhovateľ: Farma je situovaná juhovýchodným smerom od obytnej zástavby obce Stredné Plachtince pri ceste 111/2583 spájajúcej obce Dolné Plachtince a Stredné Plachtince. Vzdialenosť farmy od najbližších rodinných domov je cca 500 metrov juhovýchodným smerom. V predloženej dokumentácii je zadefinovaná existujúca obytná zástavba vo väzbe na hlukové, rozptylové vplyvy a ďalšie predpokladané vplyvy navrhovanej činnosti počas prevádzky. Areál farmy je bez prítomnosti hodnotných drevín a preto nie je potrebné vypracovať dendrologický posudok. Prevádzka existujúcej farmy si nevyžaduje výrub alebo ošetrovanie drevín nachádzajúcich sa v areáli. Svetelno-technický posudok sa vypracováva pri návrhu a umiestňovaní stavebných objektov najmä pre:

- bytové budovy a rodinné domy s odstupom menším ako 7,0 m, ak sa na protiľahlých stenách domov nachádzajú okná z obytných miestností.
- budovy s dlhodobým pobytom osôb najmä kancelárie, obchodné priestory a rôzne pracoviská
- zmeny geometrie budov ich prístavby a nadstavby

Zmena navrhovanej činnosti rieši prevádzku v už existujúcich priestoroch farmy.

Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k výstavbe nových stavebných objektov a preto nie je potrebné vypracovať svetelno-technický posudok.

Vyjadrenie MŽP SR: Pripomienka je plne rešpektovaná v oznámení o zmene navrhovanej činnosti, pričom oznámenie o zmene navrhovanej činnosti navrhuje aj opatrenia na zmiernenie jeho nepriaznivých vplyvov. Vzhľadom na lokalizáciu zmeny navrhovanej činnosti v uzatvorenom poľnohospodárskom areáli požiadavka na dendrologický a svetlotechnický posudok sa neakceptuje, aj vzhľadom na to, že nepôjde o novú výstavbu. Predpokladané vplyvy jednotlivých emisií a imisií sú v oznámení o zmene navrhovanej činnosti a na stranách 6 až 9 tohto rozhodnutia dostatočne vyhodnotené.

- i) Žiadame overiť statiku stavby nezávislým oponentským posudkom a preukázať, že statika nie je v dôsledku podhodnotenia nebezpečná resp. v dôsledku nadmerného naddimenzovania príliš nezaťažuje územia a zložky životného prostredia.

Navrhovateľ: Statický posudok má vypracovať osoba s príslušným oprávnením v rámci spracovania projektovej dokumentácie. Požiadavka na nezávislý oponentský posudok je neopodstatnená, nepodložená žiadnym právnym predpisom. Zmena navrhovanej činnosti

rieši prevádzku v už existujúcich priestoroch chovných hál bez stavebných zásahov do statiky stavby.

Vyjadrenie MŽP SR: Statika je neoddeliteľnou súčasťou projektovej dokumentácie stavby, je a bude povinne preukazovaná v povoľovacom konaní navrhovanej činnosti a je za ňu zodpovedný projektant statik - oprávnená osoba s autorizáciou.

- j) Žiadame variantné riešenie okrem nulového variantu ešte aspoň v dvoch alternatívnych variantoch, tak aby sa naplnil účel zákona podľa §2 písm. c zákona EIA č.24/2006 Z.z. „objasniť a porovnať výhody a nevýhody návrhu strategického dokumentu a navrhovanej činnosti vrátane ich variantov a to aj v porovnaní s nulovým variantom“.

Navrhovateľ: Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti je vypracované a predložené v jednom variante, vzhľadom na to, že sa jedná o jestvujúci areál farmy. Spoločnosť Babičkin dvor a.s. sa postupným nadobudnutím všetkých objektov (v dražbách a priamou kúpou v rokoch 2014- 2017) stala prevádzkovateľom farmy na odchov mládkov. Pôvodní vlastníci prevádzkovali jednotlivé chovné haly samostatne. Posudzovanie vplyvov farmy ako takej na životné prostredie nebolo z tohto dôvodu v minulosti vykonané. Postupným odkúpením celej farmy došlo k zlúčeniu chovných miest v jednotlivých halách. Spoločnosť Babičkin dvor a.s. doteraz na farme nevykonala žiadne zmeny v prevádzkovaní, ani žiadne stavebné ani technologické zmeny, ktoré by si vyžadovali posúdenie činnosti v zmysle zákona. Ide o zmenu navrhovanej činnosti, kde sa nevyžaduje variantnosť.

Vyjadrenie MŽP SR: Zmena navrhovanej činnosti má byť realizovaná v existujúcom areáli farmy s vyhovujúcim stavebným a technologickým vybavením pre požadovaný účel. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k žiadnym stavebným úpravám vo vnútri areálu, nakoľko zmena spočíva len v postupnom nadobudnutí všetkých existujúcich objektov navrhovateľom, ktoré pôvodní vlastníci prevádzkovali samostatne. Na základe tejto skutočnosti sa navrhovateľ stal prevádzkovateľom celej farmy na odchov mládkov a preto sa MŽP SR stotožňuje s vyjadrením navrhovateľa, že sa nejedná o zmenu navrhovanej činnosti (stavebnú, technickú, technologickú), ktorá si vyžaduje variantnosť.

- k) Vyhodnotiť zámer vo vzťahu s geológiou a hydrogeológiou v dotknutom území. Požadujeme spracovať aktuálny geologický a hydrogeologický prieskum a spracovaním analýzy reálnych vplyvov a uvedené zistenia použiť ako podklad pre spracovanie analýzy vplyvov navrhovaného posudzovaného zámeru v oblasti geológie a hydrogeológie.

Navrhovateľ: Poznatky o hydrogeologických pomeroch navrhovanej činnosti sú podrobne rozpracované v predloženom oznámení o zmene navrhovanej činnosti na strane 28 - 29. Vplyvy zmeny navrhovanej činnosti z hľadiska geológie a hydrogeológie sú podrobne rozpracované v predloženom oznámení o zmene navrhovanej činnosti na strane 34-35.

Vyjadrenie MŽP SR: Vzhľadom na to, že súčasťou zmeny navrhovanej činnosti nie je žiadna nová stavba, nie je potrebný ani žiadny geologický prieskum.

- l) Žiadame doložiť hydraulický výpočet prietokových množstiev ORL, dažďovej a odpadovej kanalizácie a ostatných vodných stavieb a tak preukázať, že nedôjde k preťaženiu kanalizačnej siete a teda k zvýšeniu rizika záplav ako aj to, že kanalizácia bude účinná a spĺňať parametre podľa zákona o kanalizáciách č.442/2002 Z.z..

Navrhovateľ: Voda sa využíva na pitné, hygienické a výrobnoprevádzkové účely. Farma má vybudovaný prívod pitnej vody z verejnej distribučnej siete. Areál je napojený cez vodomernú šachtu na verejný vodovod obce. Voda na hygienické a výrobnoprevádzkové účely je zabezpečovaná z vnútro areálového rozvodu vody. Napájací systém pre mládky tvoria napájacie linky s napájacími niplami. Do napájacieho systému je pre prípady potreby vradený tzv. medikátor, slúžiaci na dávkovanie veterinárnych liečiv. K priamemu

vypúšťaniu odpadových vôd z prevádzky do povrchových alebo podzemných vôd nedochádza. Odpadové vody z chovu hydiny vznikajú pri čistení, sanitácii povrchov stien, stropov a podláh v predpísaných intervaloch min. 1 x ročne pri výmene sliepok, kde odpadové vody sú zachytávané zvlášť do zbernej jamy na konci chovnej haly, potom do vonkajšej zbernej jamy, odkiaľ sa prečerpávajú do cisterny s následným odvozom. Na farme sa nezaobchádza so znečisťujúcimi látkami v takom množstve, aby bolo možné ohroziť kvalitu podzemných a povrchových vôd dotknutého územia.

Vyjadrenie MŽP SR: V rámci navrhovanej činnosti nevznikne potreba budovania nových parkovacích miest a ani kanalizácie s potrebou ORL. Existujúce inžinierske siete a napojenia na verejné rozvody majú dostatočnú kapacitu pre navrhovanú činnosť a nie je potrebné budovať nové prípojky na verejné rozvody inžinierskych sietí.

- m) Žiadame overiť návrh činnosti s územným plánom za predpokladu maximálnych intenzít predpokladaných činností aj v okolitom území. V tomto duchu následne preveriť aj všetky predchádzajúce body nášho vyjadrenia. Pri posudzovaní hodnotení súladu s územným plánom je dôležité zohľadňovať nielen stanovené regulatívy, ktoré sa týkajú technických riešení, ale rovnako aj ďalšie atribúty sociálnej a občianskej vybavenosti a charakteru územia a navrhovaného zámeru a to z hľadiska kumulácie a súbežného pôsobenia. Žiadame tak preukázať, že nedôjde k nadmernému zaťaženiu územia v rozpore s územným plánom.

Navrhovateľ: Obec Stredné Plachtince nemá schválený územný plán rozvoja obce. Jedná sa o jestvujúci areál farmy, ktorý spoločnosť Babičkin dvor, ktorá farmu v Stredných Plachtinciach prevádzkuje, nadobudla vlastnícky vzťah (v dražbách a priamou kúpou v rokoch 2014- 2017) od viacerých pôvodných vlastníkov, ktorý prevádzkovali samostatne jednotlivé chovné haly. Areál už v minulosti slúžil na rovnaké účely u predchádzajúceho prevádzkovateľa.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR akceptuje vyjadrenie navrhovateľa.

- n) Žiadame preukázať spôsob plnenia povinností vyplývajúce zo zákona o odpadoch č.79/2015 Z.z. a uviesť navrhované opatrenia Programu odpadového hospodárstva SR (<https://www.enviroportal.sk/podnikatel/odpad/povinnosti-podnikatela>).

Navrhovateľ: Dodržiavanie zákonov [nielen zákona č.79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o odpadoch“)] je všeobecná povinnosť a požiadavka je všeobecná a v tomto konaní nepodstatná. Uvedené na str. 26 predloženého oznámenia o zmene navrhovanej činnosti.

Vyjadrenie MŽP SR: Pripomienka sa akceptuje a vyplýva zo zákona a legislatívnych požiadaviek uvedených vo všeobecne záväzných právnych predpisoch, pričom ich dodržiavanie je jednou z povinností navrhovateľa, resp. realizátora výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti alebo budúcich vlastníkov nehnuteľností.

- o) Žiadame zapracovať záväzné opatrenia Programu odpadového hospodárstva SR (http://www.minzp.sk/files/sekcia-enviromentalneho-hodnotenia-riadenia/odpady-a-obaly/registre-azoznamy/poh-sr-2016-2020_vestnik.pdf) do zámeru a v ňom navrhovaných opatrení a preukázať tak plnenie záväzných zákonných povinností na úseku odpadového hospodárstva.

Navrhovateľ: Navrhovateľ bude dodržiavať hierarchiu odpadového hospodárstva a záväzné opatrenia Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky.

Vyjadrenie MŽP SR: Uvedená požiadavka sa akceptuje a vyplýva zo všeobecne platnej legislatívy, a preto nie je potrebné ju uvádzať osobitne do podmienok tohto rozhodnutia. Nakladanie s odpadom je rozpracované v oznámení o zmene navrhovanej činnosti.

- p) Žiadame preukázať dôsledne ochranu poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy č.220/2004 Z.z..
- q) Žiadame overiť bonitu zaberaných poľnohospodárskych pôd a predložiť odôvodnenie nevyhnutnosti takéhoto záberu.
- r) Žiadame overiť, že predložený zámer nie je situovaný na ornej pôde najvyššej kvality príslušného katastrálneho územia.

Navrhovateľ: Dodržiavanie zákonov (nielen zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy) je všeobecná povinnosť a požiadavka je všeobecná a v tomto konaní nepodstatná. Prevádzka navrhovanej činnosti nevyžaduje trvalý ani dočasný záber poľnohospodárskej pôdy ani lesných pozemkov. Je realizovaná na pozemkoch evidovaných v katastri nehnuteľností ako zastavané plochy a nádvoria. Zmena navrhovanej činnosti si nevyžiada trvalý záber poľnohospodárskych ani lesných pozemkov. Znečistenie pôdy počas prevádzky navrhovanej činnosti sa nepredpokladá a nepredpokladajú sa ani negatívne vplyvy na pôdu a horninové prostredie.

Vyjadrenie MŽP SR: Uvedené požiadavky p), q), a r) sa k navrhovanej činnosti nevzťahujú. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedochádza k záberu poľnohospodárskej pôdy.

Podľa §29 ods.3 zákona EIA č.24/2006 Z.z. „Ak sa rozhoduje o tom, či sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena bude posudzovať podľa tohto zákona, primerane sa použijú kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 10, pričom príslušný orgán prihliada aj na stanoviská podľa § 23 ods 4.“ Ak sa nepreukáže súlad zámeru s environmentálnymi záujmami podľa osobitných zákonov v rozsahu ako sme uviedli v bode a) až r) v tejto časti nášho stanoviska, požadujeme, aby sa rozhodlo o posudzovaní navrhovaného zámeru „Farma Stredné Plachtince – odchov nosníc“ prostredníctvom správy o hodnotení, verejného prerokovania, odborného posúdenia so spracovaním záverečného stanoviska, ktoré navrhovaný zámer komplexne posúdi a prípadne navrhne kompenzačné opatrenia; v takomto prípade žiadame v rozsahu hodnotenia uviesť aj povinnosť vyhodnotiť body a) až r) tejto časti nášho vyjadrenia a súčasne naše požiadavky uvedené v časti 2) a v časti 3) tohto vyjadrenia uviesť v záväzných podmienkach záverečného stanoviska.

V prípade, že príslušný orgán vydá rozhodnutie zo zisťovacieho konania o ďalšom neposudzovaní vplyvov zámeru „Farma Stredné Plachtince – odchov nosníc“ na životné prostredie podľa zákona EIA, žiadame zapracovanie podmienok uvedených v časti 2) a v časti 3) tohto stanoviska do záväzných podmienok rozhodnutia podľa §29 ods.13 zákona EIA a zároveň ich vyhodnotiť v odôvodnení rozhodnutia podľa §20a písm.a zákona EIA.

2. Podľa §18 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb.: „Každý, kto svojou činnosťou znečisťuje alebo poškodzuje životné prostredie alebo kto využíva prírodné zdroje, je povinný na vlastné náklady zabezpečiť sledovanie tohto pôsobenia a poznať jeho možné dôsledky.“; podľa §27 ods.1 zákona o životnom prostredí: „Každý, kto poškodzovaním životného prostredia alebo iným protiprávnym konaním spôsobil ekologickú ujmu, je povinný obnoviť prirodzené funkcie narušeného ekosystému alebo jeho časti. Ak to nie je možné alebo z vážnych dôvodov účelné, je povinný ekologickú ujmu nahradiť iným spôsobom (náhradné plnenie); ak to nie je možné, je povinný nahradiť túto ujmu v peniazoch. Súbeh týchto náhrad sa nevylučuje. Spôsob výpočtu ekologickej ujmy a ďalšie podrobnosti ustanoví osobitný predpis.“. Podľa §8 zákona o životnom prostredí „Ochrana životného prostredia zahŕňa činnosti, ktorými sa predchádza znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia alebo sa toto znečisťovanie alebo poškodzovanie obmedzuje a odstraňuje. Zahŕňa ochranu jeho jednotlivých zložiek, alebo konkrétnych ekosystémov a ich vzájomných väzieb, ale aj ochranu životného prostredia ako celku.“ Podľa §10 zákona o životnom prostredí „Ekologická ujma je strata alebo oslabenie prirodzených funkcií ekosystémov vznikajúca poškodením ich zložiek alebo narušením

vnútorných väzieb a procesov v dôsledku ľudskej činnosti.“

Žiadame, aby navrhovateľ obnovil prirodzenú biodiverzitu dotknutého územia, čo najviac obnovil prirodzené funkcie narušeného ekosystému, čo najviac ochránil životné prostredie a kompenzoval tak ekologickú ujmu v dôsledku navrhovaného zámeru nasledovnými opatreniami:

- s) Chov hydiny realizovať výlučne podstielkovým chovom.

Navrhovateľ: Prevádzka spĺňa kritériá najlepšej dostupnej techniky. Najdôležitejšie znaky techniky, ktoré sa zohľadňujú pri určení BAT vychádzajúce z Vykonávacieho Rozhodnutia komisie (EÚ) 2017/302 z 15. februára 2017, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (BAT) pre intenzívny chov hydiny alebo ošipaných. Farma Stredné Plachtince je tvorená 7 halami na odchov a ďalšími objektmi súvisiacimi s odchovom mládok. Jediná zmena nastala v hale č. 1, kde došlo k prechodu na voliárový odchov, ale zmena si nevyžiadala žiadne stavebné úpravy a ani sa nemenil účel využitia haly.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR akceptuje a stotožňuje sa s vyjadrením navrhovateľa. Podrobnejšie sú kritériá BAT vyhodnotené v priloženom oznámení o zmene navrhovanej činnosti.

- t) Žiadame používať v maximálnej možnej miere materiály zo zhodnocovaných odpadov; žiadame uviesť aké recykláty a ako sa v zámere použijú.

Navrhovateľ: Navrhovateľ má v súčasnosti vo svojich prevádzkach zavedený systém odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch a príslušných vyhlášok. V navrhovanej prevádzke je taktiež zavedený systém odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch a príslušných vyhlášok a v zmysle platnej legislatívy. Navrhovateľ bude v maximálnej možnej miere používať pri svojej činnosti materiály zo zhodnocovaných odpadov.

Vyjadrenie MŽP SR: Požiadavka je splnená. Použitie materiálov zo zhodnocovaných odpadov sa nevylučuje, pokiaľ budú spĺňať požiadavky a budú vhodné počas prevádzky zmeny navrhovanej činnosti. Na prípadné stavebné účely sa musia využívať iba certifikované výrobky, ktoré spĺňajú kritériá podľa platných noriem. V tomto prípade je požiadavka neopodstatnená, nakoľko zmena navrhovanej činnosti si nebude vyžadovať výstavbu nových stavebných objektov.

- u) Žiadame, aby parkovacie miesta boli riešené formou podzemných garáží pod objektami stavieb a povrch územia upravený ako lokálny parčík, maximálne pripúšťame využitie striech parkovacích domov ako zatrávnených ihrísk či outdoorových cvičísk. V prípade nevyhnutnosti povrchovým státí ako aj na ploché strechy a iné spevnené vodorovné plochy požadujeme použitie drenážnej dlažby, ktoré zabezpečia minimálne 80% podiel priesakovej plochy preukázateľne zadržania minimálne 8 l vody/m² po dobu prvých 15 min. dažďa a znížia tepelné napätie v danom území (www.samospravaydomov.org/files/retencna_dlazba.pdf). Na všetkých parkovacích plochách na teréne realizovať výsadbu vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks dreviny na každé 4 povrchové parkovacie státia.

Navrhovateľ: Navrhovaný projekt predstavuje prevádzku jestvujúcej farmy. V rámci predloženého projektu sa nebudú budovať miestne komunikácie a ani nové parkovacie plochy. Požiadavka na realizáciu podzemných garáží by znamenala rozsiahly zásah do územia a s tým aj spojené nepriaznivé vplyvy na životné prostredie. Areál farmy má vybudovanú dostatočnú parkovú úpravu.

Vyjadrenie MŽP SR: Požiadavka sa vzhľadom na charakter a lokalizáciu nevzťahuje k zmene navrhovanej činnosti, neakceptuje sa. Existujúce parkovacie plochy sú dostatočné.

Budovanie lokálneho parčíka, zatravnovaných ihrísk, či outdoorových cvičísk je v tomto prípade neopodstatnené, nakoľko areál nie je verejne prístupný, nekontrolovaný pohyb osôb vo vnútri a na hraniciach areálu je zakázaný.

- v) Projektant projektovú dokumentáciu pre územné a stavebné povolenie spracuje tak, aby spĺňala metodiku Európskej komisie PRÍRUČKA NA PODPORU VÝBERU, PROJEKTOVANIA A REALIZOVANIA RETENČNÝCH OPATRENÍ PRE PRÍRODNÉ VODY V EURÓPE (<http://nwrn.eu/guide/sk/files/assets/basichtml/index.html#2>). Nakladanie s vodami, zabezpečenie správneho vodného režimu ako aj vysporiadanie a s klimatickými zmenami je komplexná a systematická činnosť; v zmysle §3 ods. 4 až 5 zákona OPK č.543/2002 Z.z. sú právnické osoby povinné zapracovávať opatrenia v oblasti životného prostredia už do projektovej dokumentácie. Spôsob ako sa daná problematika vyrieši je na rozhodnuté navrhovateľa, musí však spĺňať isté kvalitatívne aj technické parametre, viac k tejto téme napr.: <http://www.uzemneplany.sk/zakon/nakladanie-s-vodami-z-povrchoveho-odtoku-v-mestach>. Vo všeobecnosti požadujeme realizáciu tzv. dažďových záhrad.

Navrhovateľ: Spoločnosť Babičkin dvor a.s. sa postupným nadobudnutím všetkých objektov (v dražbách a priamou kúpou v rokoch 2014- 2017) stala prevádzkovateľom farmy na odchov mládok. Pôvodní vlastníci prevádzkovali jednotlivé chovné haly samostatne. Posudzovanie vplyvov farmy ako takej na životné prostredie nebolo z tohto dôvodu v minulosti vykonané. Postupným odkúpením celej farmy došlo k zlúčeniu chovných miest v jednotlivých halách. Spoločnosť Babičkin dvor a.s. doteraz na farme nevykonala žiadne zmeny v prevádzkovaní, ani žiadne stavebné ani technologické zmeny, ktoré by si vyžadovali posúdenie činnosti v zmysle zákona. Jediná zmena nastala v hale č. 1, kde došlo k prechodu na voliérový odchov, ale zmena si nevyžiadala žiadne stavebné úpravy a ani sa nemenil účel využitia haly. Opatrenia v oblasti životného prostredia sú zapracované v predloženom oznámení o zmene navrhovanej činnosti.

- w) Požadujeme, aby sa zámer prispôbil okolitej vegetácii a environmentálnej diverzite; a to najmä vhodnými vegetačnými úpravami nezastavaných plôch, správnym nakladaním s vodami na základe výpočtov podľa Vodného zákona, realizáciou zelenej infraštruktúry podľa §48 zákona OPK č.543/2002 Z.z. Táto zelená infraštruktúra by mala mať formu lokálneho parčíka, ktorý bude vhodne začlenený do okolitého územia a podľa prevádzkových možností voľne prístupný zo všetkých smerov; okrem environmentálnych funkcií bude plniť aj účel pre oddych zamestnancov a návštevníkov areálu; súčasťou parčíka je aj líniová obvodová izolačná zeleň. Z hľadiska stavebného zákona sa jedná o stavebný objekt sadových a parkových úprav, ktorý vhodne začleňuje zámer do biodiverzity okolitého územia. Sadové a parkové úpravy realizovať minimálne v rozsahu podľa príručky Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (<https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/metodicke-usmerneniaoznamenia-stanoviska-pokyny/standardy-minimalnej-vybavenosti-obci-pdf-1-95-mb>) a podľa tejto metodiky spracovať dokumentáciu pre územné aj stavebné konanie.

Navrhovateľ: Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy navrhuje riešenie, ktoré by malo v konečnom výsledku zabrániť alebo aspoň minimalizovať riziká a negatívne dôsledky zmeny klímy, je to kombinácia opatrení zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov (mitigácia) s opatreniami, ktoré znížia zraniteľnosť a umožnia adaptáciu človeka a ekosystémov s nižšími ekonomickými, environmentálnymi a sociálnymi nákladmi. Charakter zmeny navrhovanej činnosti nie je v rozpore s cieľmi tejto stratégie. Dodržiavaním zavedených technologických postupov, nízko emisnej technológie pri ustajnení a kŕmení zvierat, skladovaní trusu, rešpektovaním príslušných noriem a realizáciou navrhovaných opatrení sa intenzita týchto vplyvov

významne znižuje. Spôsob hospodárenia na farme v Stredných Plachtinciach bol porovnaný s kritériami najlepšej dostupnej techniky (BAT - Referenčný dokument o najlepšíoch dostupných technikách: Intenzívny chov hydiny a ošípaných). Výsledkom porovnania je súlad vo všetkých dôležitejších znakoch.

- x) Na horizontálne plochy (najmä strechy) žiadame aplikáciu zelených strešných krytín, ktoré plnia funkciu extenzívnej vegetačnej strechy.
- y) Na vertikálne plochy (napr. steny) žiadame aplikáciu zelených stien (napr. brečtany vhodné na takúto aplikáciu) za účelom lepšieho zasadenia stavby do biodiverzity prostredia.

Navrhovateľ: Zmena navrhovanej činnosti rieši prevádzku v už existujúcich priestoroch farmy. Zmena navrhovanej činnosti prebieha v už existujúcich priestoroch chovných hál s konštrukciou striech na ktorej nie je možné realizovať zatrávnenie. Priestory chovných hál je potrebné vykurovať, teplota prostredia zo samotného odchovu mládkov nepostačuje. Priestory chovných hál z dôvodu potreby vykurovania ako aj z dôvodu núteného odvetrania chovných priestorov nie je možné ponechať na prirodzenú termoreguláciu.

Vyjadrenie MŽP SR: K bodom v), w), x) a y) MŽP SR konštatuje, že vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti považuje uvedené pripomienky za neopodstatnené. Uvedené požiadavky sa k zmene navrhovanej činnosti nevzťahujú, nakoľko realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k stavebným úpravám existujúcich hál a ani nedôjde k výstavbe nových stavebných objektov. Vplyvy zmeny navrhovanej činnosti a opatrenia a podmienky na ich zmiernenie sú podrobnejšie opísané v oznámení o zmene navrhovanej činnosti a vo výrokovej časti a na stranách 6 až 9 tohto rozhodnutia.

- z) Žiadame vyriešiť a zabezpečiť separovaný zber odpadu; v dostatočnom množstve zabezpečiť umiestnenie zberných nádob osobitne pre zber: komunálneho zmesového odpadu označeného čiernou farbou, kovov označeného červenou farbou, papiera označeného modrou farbou, skla označeného zelenou farbou, plastov označeného žltou farbou a bio-odpadu označeného hnedou farbou.

Navrhovateľ: Požiadavka je splnená, navrhovateľ má v súčasnosti vo svojich prevádzkach zavedený systém odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch a príslušných vyhlášok. V navrhovanej prevádzke je taktiež zavedený systém odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch a príslušných vyhlášok a v zmysle platnej legislatívy.

Vyjadrenie MŽP SR: Nakladanie s odpadom je podrobnejšie popísané v oznámení o zmene navrhovanej činnosti. Požiadavka je splnená.

Podmienky uvedené v písmenách s) až z) v tejto časti nášho vyjadrenia žiadame uviesť v rozhodnutí ako záväzné podmienky záverečného stanoviska resp. rozhodnutia zo zisťovacieho konania ako preventívne a kompenzačné opatrenia.

3. Podľa čl.55 ods.1 Ústavy SR „*Hospodárstvo Slovenskej republiky sa zakladá na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky.*“; čo je jedna z definícií trvalo udržateľného rozvoja: súčasný ekonomický rast súbežne s rastom sociálnych a ekologických aspektov podnikania. Podľa §6 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. „*Trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti je taký rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov.*“ Trvalo udržateľný rozvoj podľa čl.1 zákona č.43/2006 Z.z. (Aarhuský dohovor) je „*život každého človeka, príslušníka tejto i budúcich generácií, v životnom prostredí, ktoré je primerané pre zachovanie zdravia a dosiahnutie blahobytu.*“.

Podľa §1 Stavebného zákona „(1) *Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa*

vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. (2) Územné plánovanie vytvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, na šetrné využívanie prírodných zdrojov a na zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.“ Územné rozhodnutie je záverečným procesom územného plánovania, kedy sa vydáva individuálny správny akt, ktorý umiestňuje daný projekt do územia; v zmysle citovaného ustanovenia zákona to musí byť v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

Navrhovateľ: Irelevantná pripomienka. Pre zmenu navrhovanej činnosti nie je potrebné územné rozhodnutie v zmysle stavebného zákona.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR akceptuje vyjadrenie navrhovateľa.

Keďže predmetom daného konania je umožnenie ekonomického rastu; musí byť súbežne sprevádzané nielen kompenzáciou a prevenciou (viď časť 2) tohto vyjadrenia) ale aj ekologický rast resp. environmentálny zisk; t.j. vplyvy na životné prostredie musia nielen environmentálnu ujmu kompenzovať, ale urobiť aj niečo navyše, poskytnúť environmentálnu pridanú hodnotu projektu. Z takýchto opatrení požadujeme realizáciu nasledovných opatrení:

- aa) Navrhovateľ vysadí v obci Stredné Plachtince 15ks vzrastlých drevín a to na verejných priestranstvách v obývaných častiach obce po dohode s orgánom ochrany prírody v zmysle Dokumentu starostlivosti o dreviny.

Navrhovateľ: Požiadavka nemá oporu v žiadnom právnom predpise. Náhradná výsadba sa realizuje iba v prípade výrubu drevín, a podrobnosti o nej určuje miestny a vecne príslušný povoloňovací orgán.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR akceptuje vyjadrenie navrhovateľa. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k výrubu drevín. Prípadnú možnú výsadbu napr. izolačnej líniovej zelene v okolí farmy môže navrhovateľ zrealizovať po dohode s orgánom ochrany prírody, prípadne s dotknutou obcou, pričom MŽP SR v tomto prípade odporúča výber pôvodných druhov drevín adaptovaných na miestnu klímu.

- bb) Žiadame, aby súčasťou stavby a architektonického stvárnenie verejných priestorov v podobe fasády, exteriérov a spoločných interiérových prvkov bolo aj nehnuteľné umelecké dielo neoddeliteľné od samotnej stavby (socha, plastika, reliéf, fontána a pod.). Týmto sa dosiahne budovanie sociálneho, kultúrneho a ekonomického kapitálu nielen pre danú lokalitu a mesto, ale hlavne zhodnotenie investície ekonomicky aj marketingovo.

Navrhovateľ: Požiadavka nesúvisí s predmetom navrhovanej činnosti a presahuje rozsah a účel posudzovania vplyvov na životné prostredie. Nakoľko sa jedná o existujúcu farmu bez verejných priestorov, pripomienka je irelevantná.

Vyjadrenie MŽP SR: Požiadavka sa vzhľadom na charakter a lokalizáciu nevzťahuje k zmene navrhovanej činnosti, neakceptuje sa. Budovanie sôch, plastík, reliéfu, fontán a pod. je v tomto prípade neopodstatnené, nakoľko areál nie je verejne prístupný, nekontrolovaný pohyb osôb vo vnútri a na hraniciach areálu je zakázaný.

- cc) Vizualizácia klimatických zmien na Slovensku v čiarovom kóde: vedci analyzovali dáta za roky 1908 až 2018 a výsledky spracovali do tohto grafu; každý pásik predstavuje jeden rok a jeho farba a intenzita udáva charakter tohto roka. Modrý znamená ochladenie a červený znamená oteplenie od dlhodobého priemeru; výraznosť farby zase naznačuje veľkosť tejto odchýlky. (viac info: <https://showyourstripes.info/>). Žiadame preto vyhodnotiť umiestnenie zámeru z hľadiska tepelnej mapy spracovanej satelitným

snímkovaním (infračervené snímkovanie voľne k dispozícii zo satelitu LANDSAT-8: https://www.usgs.gov/centers/eros/science/usgs-eros-archive-landsat-archives-landsat-8-olioperational-land-imager-and?qt=science_center_objects=0#qt=science_center_objects) a porovnať s mapou vodných útvarov (<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/wisefwdspatial1>), mapami sucha (<http://www.shmu.sk/sk/?page=2166>) ako aj s mapami zrážok a teploty vzduchu (http://www.shmu.sk/sk/?page=1&id=klimat_mesacnemapy) a na základe ich vyhodnotenia navrhnúť vhodné adaptačné a mitigačné opatrenia podľa strategického dokumentu Slovenskej republiky "Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy" schválený uznesením vlády SR č. 148/2014, z ktorých uvádzame charakteristiku najdôležitejších opatrení, ktoré je navrhovateľ v zmysle §3 ods.5 zákona OPK č.543/2002 Z.z. povinný zapracovať do projektovej dokumentácie zámeru:

- i. Všeobecná charakteristika opatrení sa nachádza na str. 45 a 63 adaptačnej stratégie: v sídlach mestského typu je veľká koncentrácia povrchov, ktoré sa prehrievajú a majú veľkú tepelnú kapacitu. To spôsobuje značnú akumuláciu tepla v ich prostredí. Na zvyšovanie teploty má vplyv aj teplo uvoľňované z priemyselných procesov, spaľovacích motorov v doprave a vykurovania obytných budov. Spolu pôsobením týchto faktorov sa nad mestom vytvára tzv. tepelný ostrov. Nad mestom sa otepľujú vzduchové vrstvy a spolu s prítomnosťou kondenzačných jadier napomáhajú zvyšovaniu oblačnosti nad mestami oproti okolitej krajine. V ročnom priemere predstavuje tento rozdiel 5 až 10 %. V dôsledku zvýšenej oblačnosti sa zvyšuje aj množstvo zrážok, avšak z dôvodu, že v urbanizovanom prostredí nepriepustné povrchy zaberajú vysoký percentuálny podiel, je prirodzený kolobeh vody značne ovplyvnený a negatívne poznačený. Urbanizácia má vplyv na hydrologický cyklus presahujúci hranice samotného sídla a môže zásadne negatívne ovplyvňovať aj prírodné prostredie, vrátane fauny aj flóry v príľahlom povodí.
- ii. Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav: • Zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest • Zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnú izoláciu, tienením transparentných výplní otvorov • Podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre • Zabezpečiť a podporovať: aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra prispôbované meniacim sa klimatickým podmienkam • Zabezpečiť prispôbenie výberu drevín pre výsadbu v sídlach meniacim sa klimatickým podmienkam Vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktných hraníc sídla a do príľahlej krajiny.
- iii. Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchric: Zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napríklad výsadbu vetrolamov, živých plotov, aplikáciu prenosných zábran.
- iv. Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha: Podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody.
- v. Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok: • Zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu. Ak opatrenia zelenej infraštruktúry nepostačujú zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajiny pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov a vytvárania nových nepriepustných plôch na urbanizovaných pôdach v intraviláne obcí • Zabezpečiť a podporovať

zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest • Zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradi.

Navrhovateľ: Vzhľadom na umiestnenie navrhovanej činnosti v existujúcom areáli a na charakter zmeny navrhovanej činnosti považujeme požiadavku vo vzťahu k cieľom menovaného strategického dokumentu a k jeho citovaným bodom za irelevantnú. Uvádzať podmienky súvisiace s uvedeným strategickým dokumentom v dokumentácii posudzovanej v zmysle zákona nemá v danom prípade racionálny základ.

Vyjadrenie MŽP SR: Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy je zahrnutá v zákonoch a vyhláškach a nariadeniach Slovenskej republiky, ktoré sú a budú navrhovateľom plne rešpektované v primeranom rozsahu navrhovanej činnosti. Vzhľadom k tomu, že realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k stavebným úpravám existujúcich objektov ani nedôjde k výstavbe nových stavebných objektov, považuje MŽP SR podmienku za neopodstatnenú.

dd) Vytvoriť podmienky pre kompostovanie rozložiteľného odpadu a vybudovať domácu kompostáreň slúžiacu pre potreby využitia rozložiteľného odpadu vznikajúceho pri prevádzke zámeru.

Navrhovateľ: Pri nakladaní s odpadmi sa navrhovateľ bude riadiť všeobecne platnými predpismi pre danú problematiku. Podmienky uvedené v písmenách aa) až dd) vyjadrenia považujeme za neadekvátne a neopodstatnené a preto navrhujeme ich neuvádzať ako záväzné požiadavky rozhodnutia.

Vyjadrenie MŽP SR: Nakladanie s odpadom je podrobnejšie popísané v oznámení o zmene navrhovanej činnosti. Navrhovateľ má v súčasnosti vo svojej prevádzke zavedený systém odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch a príslušných vyhlášok.

Podmienky uvedené v písmenách aa) až dd) tejto časti nášho vyjadrenia žiadame uviesť v rozhodnutí ako záväzné podmienky záverečného stanoviska resp. rozhodnutia zo zisťovacieho konania ako opatrenia environmentálneho zisku.

4. Podľa článku 45 Ústavy SR „Každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu.“ Podľa §3 ods.6 Správneho poriadku „Správne orgány sú povinné na úradnej tabuli správneho orgánu, na svojom webovom sídle, ak ho majú zriadené alebo aj iným vhodným spôsobom zrozumiteľne a včas informovať verejnosť o začatí, uskutočňovaní a o skončení konania vo veciach, ktoré sú predmetom záujmu verejnosti alebo o ktorých to ustanovuje osobitný zákon. Pritom sú povinné ochraňovať práva a právom chránené záujmy účastníkov konania a iných osôb. Úradná tabuľa správneho orgánu musí byť nepretržite prístupná verejnosti.“ Podľa čl. 4 ods.1 písm. b bod ii. zákona č.43/2006 Z.z. (Aarhuský dohovor) „Každá Strana zabezpečí, že orgány verejnej moci v rozsahu tohto článku a v rámci vnútroštátnych právnych predpisov sprístupnia verejnosti na základe žiadosti informácie o životnom prostredí; ak sa tak požaduje a vyplýva to z ustanovenia písmena b), aj kópie aktuálnej dokumentácie obsahujúcej alebo pozostávajúcej z týchto informácií: bez toho, aby musel byť preukázaný záujem; v požadovanej forme s výnimkou, ii) informácia je už verejne dostupná v inej forme.“ Podľa §24 ods.1 písm. i zákona EIA č.24/2006 Z.z. „Príslušný orgán informuje bezodkladne verejnosť na svojom webovom sídle, prípadne aj na svojej úradnej tabuli o iných informáciách dôležitých na vydanie záverečného stanoviska alebo povolenia.“. Podľa §32 Správneho poriadku a §29 ods.10 zákona EIA sú takýmito informáciami zverejňovanými podľa §24 ods.1 písm. i zákona EIA aj podklady rozhodnutia a doplnujúca informácia, ktoré žiadame zverejniť na webovej stránke www.enviroportál.sk/eia/sk na podstránke predmetného zámeru; o tejto skutočnosti úrad oboznámi účastníkov konania a dá im možnosť vyjadriť sa k nim pred vydaním rozhodnutia podľa §33 ods.2 Správneho poriadku. Žiadame dodržať uvedený procesný postup.

Upozornenie pre navrhovateľa: Na predložení uvedených podkladov rozhodnutia trváme; na základe našich skúseností však vieme, že úrad si neplní svoje zákonné povinnosti dôsledne a tak sme nútení využívať opravné prostriedky (odvolania). Ak sa chce navrhovateľ vyhnúť prípadným komplikáciám, odporúčame aby proaktívne zaslal podklady nášmu združeniu, resp. si rezervoval konzultáciu s našim združením a zabezpečil tak svoju konštruktívnu súčinnosť.

Navrhovateľ: Bez komentára.

Vyjadrenie MŽP SR: V zmysle § 23 správneho poriadku právo nazerať do spisov je procesným prejavom práva dotknutej osoby na prístup k informáciám v správnom konaní, a to k informáciám, ktoré by mal spis – vzhľadom na svoj účel – obsahovať. Je teda na účastníkoch konania, aby využili svoje právo nahliadnuť do spisu a oboznámili sa s podkladmi, prípadne požiadali pri nahliadnutí do spisu o kópiu tohto spisu.

5. Podľa dôvodovej správy novely zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č.314/2014 Z.z. platnej od 1.1.2015 „Podľa Komisie sú hlavným nedostatkom platného zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov dôsledky nedostatočného prepojenia procesu posudzovania vplyvov navrhovaných činností s následnými povolovacími procedúrami, pretože sa tak vytvára priestor pre nerešpektovanie výsledkov procesu posudzovania vplyvov, ktorým tak nemôže garantovať ani plné zabezpečenie práv dotknutej verejnosti už účastnej na tomto konaní, resp. majúcej záujem o výsledok rozhodovania v záležitostiach životného prostredia. Otvára sa tak problematika implementácie v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky časti tých požiadaviek Aarhuského dohovoru (Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia zo dňa 25. júna 1998), ktoré smernica EIA implementuje (články č. 6, 7 a 9).“. Podľa čl.6 ods.4 Aarhuského dohovoru č.43/2006 Z.z. má verejnosť právo efektívne presadzovať svoje práva a záujmy pričom štátne orgány majú povinnosť realizáciu tohto práva efektívne zabezpečiť. Žiadame v odôvodnení rozhodnutia uviesť akým konkrétnym spôsobom bolo uvedené ustanovenie naplnené v predmetnom konaní a to vo vzťahu k právu na dobrú správu vecí verejných podľa čl.41 Charty základných práv EÚ najmä vo vzťahu k realizácii práva na informácie o životnom prostredí podľa čl.4 Aarhuského dohovoru a možnosti efektívne reálne ovplyvniť výsledok zámeru podľa čl.6 Aarhuského dohovoru a ktoré záväzné podmienky rozhodnutia sú materiálno-právnym prejavom naplnenia prístupu verejnosti k spravodlivosti v oblasti prístupu k spravodlivosti v otázkach životného prostredia pre nasledovné konania. Podľa §63 zákona EIA č.24/2006 Z.z. „Príslušný orgán pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov alebo navrhovaných činností alebo ich zmien zabezpečí vykonanie konzultácií s povolujuúcim orgánom alebo schvaľujúcim orgánom, rezortným orgánom, dotknutým orgánom, dotknutou obcou a dotknutou verejnosťou, ktorá má možnosť zúčastniť sa konzultácií počas celého procesu posudzovania vplyvov. (2) Obsahom konzultácií medzi navrhovateľom, obstarávateľom a ostatnými subjektmi procesu posudzovania vrátane verejnosti môžu byť najmä a) doplňujúce informácie o strategickom dokumente a navrhovanej činnosti, b) informácie o možných vplyvoch strategického dokumentu a navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia, c) vzájomné oboznámenie sa so stanoviskami, d) doplnenie alebo upresnenie navrhovaných opatrení, e) obsah a rozsah poprojektovej analýzy. (3) Príslušný orgán uvedie výsledky konzultácií v odôvodnení rozhodnutia zo zisťovacieho konania podľa § 7 a 29 a v záverečnom stanovisku podľa § 14 a 37.“; v dôsledku §64 zákona EIA sa konzultáciu vykoná na zvolanom ústnom pojednávaní podľa §21 Správneho poriadku, ktorú má príslušný úrad povinnosť zvolať, ak si verejnosť uplatní svoje právo na konzultáciu podľa §63 ods.1 zákona EIA, posledná veta.

Žiadame príslušný orgán aby zvolal ústne pojednávanie za účelom vykonania konzultácie s povolujuúcim orgánom resp. schvaľujúcim orgánom, rezortným orgánom, dotknutým orgánom, dotknutou obcou a dotknutou verejnosťou, ktorá má možnosť zúčastniť sa konzultácií počas celého procesu posudzovania vplyvov podľa §63 zákona EIA č.24/2006 Z.z.. Predmetom

konzultácie medzi navrhovateľom, obstarávateľom a ostatnými subjektmi procesu posudzovania vrátane verejnosti by malo byť najmä:

- a. doplňujúce informácie o strategickom dokumente a navrhovanej činnosti,
- b. informácie o možných vplyvoch strategického dokumentu a navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia,
- c. vzájomné oboznámenie sa so stanoviskami,
- d. doplnenie alebo upresnenie navrhovaných opatrení,
- e. obsah a rozsah poprojektovej analýzy.

Žiadame uviesť výsledok konzultácie v odôvodnení vydaného rozhodnutia.

Navrhovateľ: Bez komentára. Navrhujeme zväžiť opodstatnenosť tejto požiadavky vzhľadom na stanoviská ostatných dotknutých orgánov. Pokiaľ iný dotknutý orgán nepožaduje konzultáciu, navrhujeme požiadavku neakceptovať, nakoľko sme sa ku všetkým relevantným požiadavkám podrobne vyjadrili v tomto vyjadrení.

Vyjadrenie MŽP SR: Konzultácie s povoľujúcim orgánom resp. schvaľujúcim orgánom, rezortným orgánom, dotknutým orgánom, dotknutou obcou a dotknutou verejnosťou boli v doterajšom priebehu posudzovania písomné prostredníctvom pripomienkovania oznámenia o zmene navrhovanej činnosti a tie sa naplnili samotným doručením stanoviska ZDS. Podľa § 21 správneho poriadku správny orgán nariadi ústne pojednávanie, ak to bude vyžadovať povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu, alebo ak to ustanovuje osobitný zákon.

MŽP SR listom č. 9710/2019-1.7/ed 53474/2019 zo dňa 14. 10. 2019 upovedomilo v súlade s § 33 ods. 2 správneho poriadku účastníkov konania, že účastník konania a zúčastnená osoba má možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Do spisu bolo možné nahliadnuť (robiť z neho kópie, odpisy, výpisy) na MŽP SR.

MŽP SR posúdilo oznámenie o zmene navrhovanej činnosti, ktoré vypracovala spoločnosť ENVIROSAN spol. s r. o., Školská 2, 971 13 Slovenská Ľupča. Zmena navrhovanej činnosti spočíva v zlúčení všetkých chovných hál v areáli navrhovateľa, ktoré boli prevádzkované samostatne do jednej farmy ako celku. Postupným odkúpením jednotlivých stavebných objektov došlo k zlúčeniu chovných miest, čím sa prekročila prahová hodnota v zmysle zákona o IPKZ, preto je potrebné požiadať o vydanie integrovaného povolenia Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, Odbor integrovaného povoľovania a kontroly.

MŽP SR posúdilo zmenu navrhovanej činnosti uvedenej v oznámení o zmene navrhovanej činnosti z hľadiska povahy a rozsahu zmeny navrhovanej činnosti, miesta vykonávania navrhovanej zmeny činnosti a významu očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov, pričom vzalo do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území. Pri posudzovaní zmeny navrhovanej činnosti z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zvažovaní ďalšieho postupu v zmysle ustanovení zákona použilo MŽP SR aj Kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona, uvedené v prílohe č. 10 zákona, ktorá je transpozíciou prílohy č. III Smernice 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie.

MŽP SR dôkladne preštudovalo všetky v zákonom stanovenom termíne doručené stanoviská k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti a podrobne sa zaoberalo vyhodnotením a zapracovaním všetkých pripomienok do tohto rozhodnutia. Prípadné vznesené požiadavky od orgánov štátnej správy ich MŽP SR zahrnulo do podmienok tohto rozhodnutia. V rámci zisťovacieho konania neboli doručené žiadne stanoviská od verejnosti.

MŽP SR sa stotožnilo s celkovým environmentálnym zhodnotením uvedeným na stranách 6 až 9 tohto rozhodnutia, že vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva možno

z hľadiska druhu predpokladaného rozsahu a intenzity hodnotiť ako malo významné, pričom je ich možné eliminovať za predpokladu dodržania podmienok uvedených vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Zmena navrhovanej činnosti nebude predstavovať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie, ale porovnateľné zaťaženia prostredia s pôvodne posudzovaným stavom.

MŽP SR na základe preskúmania a zhodnotenia predloženého oznámenia o zmene navrhovanej činnosti, zhodnotenia stavu životného prostredia v záujmovom území, doručených stanovísk orgánov štátnej správy a samosprávy konštatuje, že pri dodržaní všeobecne platných záväzných predpisov a vhodných technických a bezpečnostných opatrení, nebude zmena navrhovanej činnosti predstavovať taký zásah do životného prostredia, ktorý by v značnej miere mohol ohroziť životné prostredie a zdravie obyvateľov, a preto rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Zmenu navrhovanej činnosti je tak možné za predpokladu plného rešpektovania všetkých zákonom stanovených požiadaviek odporučiť k realizácii.

Upozornenie: Podľa § 29 ods. 16 zákona dotknutá obec o rozhodnutí vydanom v zisťovacom konaní bezodkladne informuje verejnosť na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené a na úradnej tabuli obce.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať do 15 dní od jeho doručenia rozklad podľa § 61 správneho poriadku na MŽP SR.

Verejnosť má podľa § 24 zákona právo podať odvolanie proti tomuto rozhodnutiu aj vtedy, ak nebola účastníkom zisťovacieho konania. Za deň doručenia rozhodnutia sa pri podaní takéhoto odvolania považuje pätnásty deň zverejnenia rozhodnutia vydaného v zisťovacom konaní podľa § 29 ods. 15. Verejnosť podaním odvolania môže prejsť záujem na navrhovanej činnosti a na konaní o jej povolení.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Ing. Roman Skorka
riaditeľ odboru

Doručuje sa s (poštou):

Dotknutá obec:

1. Obecný úrad Stredné Plachtince, Stredné Plachtince č. 110, 991 24 Dolné Plachtince

Doručuje sa (elektronicky):

Navrhovateľ:

2. Babičkin dvor, a.s., J. Kráľa 2661, 990 01 Veľký Krtíš

Povoľujúci orgán:

3. Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, Jegorovova 29 B, 974 01 Banská Bystrica

Rezortný orgán:

4. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava

Dotknutý orgán:

5. Regionálna veterinárna a potravinová správa Veľký Krtíš, Osloboditeľov 33, 990 01 Veľký Krtíš
6. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši, Banícka č. 5, 990 01 Veľký Krtíš
7. Okresný úrad Veľký Krtíš, odbor starostlivosti o životné prostredie, Námestie A. H. Škultétyho 11, 990 01 Veľký Krtíš
8. Okresný úrad Veľký Krtíš, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Námestie A. H. Škultétyho 11, 990 01 Veľký Krtíš
9. Okresný úrad Veľký Krtíš, odbor krízového riadenia, Námestie A. H. Škultétyho 11, 990 01 Veľký Krtíš
10. Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica
11. Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Veľký Krtíš, Prše 723, 992 01 Modrý Kameň

Verejnosť:

12. Združenie domových samospráv, Rovnianskova 1667/14, P. O. BOX 218, 851 02 Bratislava